

INVĂȚĂTORUL

ORG. ASOC. INVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL, BANAT, CRISANA ȘI
MARAMUREȘ - REVISTĂ PEDAGOGICĂ SOCIALĂ

279601

Bibliotecă Centrală a Universității Cluj

REDACȚIA: CLUJ. CASA INVĂȚĂTORILOR. ADMINISTRAȚIA: CAL. DOROBANȚILOR NR 66

Bibl. Univ. Cluj

Nr. 42 1927

INVĂȚĂTORUL

ORG. ASOC. INVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL, BANAT, CRIȘANA ȘI MARAMUREȘ
REVISTĂ PEDAGOGICĂ SOCIALĂ.

Aplicarea legii învățământului primar.¹

Unificarea învățământului, [intensificarea școlarității. — Recensământul. — Obligatorietatea. — Școalele de copii mici. — Personalul didactic. — Mijloacele de perfecționare pentru învățători. — Secțiile pedagogice. — Sanatorii pentru învățători. — Distincții. — Pedepsele. — Bibliotecile școlare, populare și pedagogice. — Zona culturală. — Consiliu pedagogic pentru aplicarea legii.

Abia după cinci ani dela unirea politică a provinciilor românești, s'a putut promulga legea învățământului primar, care este piatra unghiulară pentru unificarea sufletească a neamului nostru, trăit mare parte sub trei împărății străine, cari voiau să ne desființeze ca națiune. Cum a fost alcătuită legea învățământului mi-am spus cu alt prilej părerea.² Astăzi suntem datori să cercetăm, cari sunt roadele după un an dela aplicarea legii, care are la bază două principii: *învățământ unitar și învățământ de Stat.*

Legea aceasta, prin înmulțirea anilor de școală, (dela 5 la 7 în v. reșat și dela 6 la 7 în Ardeal) urmărește răspândirea mai intensă a culturii în masele populare, iar pe lângă învățământul popular teoretic, copii să-și însușească și anumite intelniciri practice, potrivit mediului în care se găsește școala.

Scopurile acestea, vor putea fi atinse numai în timp mai lung, din mai multe motive.

Cele mai multe școale din țară au numai un singur învățător, care abia poate instrui 5 clase. A-i cere să conducă 7 clase este o imposibilitate.

Să nu-se uite un lucru important: numărul mare de învățători suplینitori și nepregătirea titularilor, pentru a predă intelnicirile practice dela ciclu superior al școlii primare.

Un factor important care nu trebuie pierdut din vedere, este starea materială a majorității sătenilor, cari sunt nevoiți să folosească și brațelor copiilor, pentru susținerea familiei.

¹ Note din cuvântarea rostită la congresul învățătoresc, ținut în Sept. 1925, la Timișoara.

² Vezi: Darea de seamă despre activitatea secției școlare a „Astei.”

Din această cauză, atât în v. regat cât și în Ardeal, cl. V—VI. erau cercetate de puțini elevi, părinții lor erau mulți dacă puteau termina patru clase. După războiu greutățile vietii fiind și mai mari, prevederile legii se vor putea executa cu puțin câștig, mai ales că absolventului celor 7 clase primare legea nu-i acordă nici un drept.

Iniințarea claselor 5—7 va fi posibilă numai în centrele mai mari, unde se găsesc învățători titulari. Chiar și aici greutățile vor fi destul de multe.

Recensământul.

Recensământul este un lucru important pentru școală. La sate învățătorul însărcinat cu facerea lui are ocazie să cunoască pe părinții copiilor, condițiile lor de trai (locuință, curățenie) cari au influență și asupra mersului bun al școalei. La orașe, mai ales în cele populate de minoritari, facerea recensământului este o problemă, care nu se poate rezolvi cu ușurătate, căci având date precise despre școlarii din întreg orașul, în acest caz dispunem de o cheie pentru a cunoaște anual mersul școlilor din oraș și din ele forța culturală a minorităților.

Pe lângă secțiile culturale ale Primăriilor din comunele urbane, să se iniințeze un birou statistic care să culeagă datele necesare școalelor din oraș. Un regulament dat de Ministerul Instrucției, ar prevedea funcționarea acestui organ atât de necesar. Mai întâi însă ar trebui, ca Direcția generală a Statisticii de pe lângă Minister, să se dumirească asupra varietății problemelor, pe cari ar fi datoare să-le urmărească și cari în v. regat neexistând, ele sunt ignorate¹ ca dovadă sunt și tipăriturile ce ni-se trimit, pentru comunicarea datelor statistice.

Pentru facerea recensământului învățătorii să fie plătiți, căci serviciile gratuite nu se fac cu trağere de inimă.

Obligativitatea.

În lege sunt înscrise și principiile: *gratuității* și al *obligativității*. Cel dintâi este realizat numai în parte, căci asupra părinților, prin legea comitetelor școlare, cad foarte multe sarcini. Costul rechizitelor și al cărților astăzi este atât de ridicat, încât săteanul cu mulți copii, nu simte de loc că *învățământul este gratuit*. Dacă întâmplător s'a ridicat, sau reparat radical, localul școalei din sat, învățătura primită de copiii lui el o plătește scump de tot.

Nevoile familiei, sau rosturile gospodăriei lui în funcție de mersul timpului, îl face adeseori să-și oprească copilul acasă

¹ Vezi: O. Ghibu: Cea dintâi statistică a învățământului din România întregită.

pentru câteva zile. În acest caz țăranul face cunoștință cu celălalt principiu al legii: *obligativitatea*, care îl silește să plătească amendă grea.

Experiența de un an a arătat, că legea nu se poate aplica în litera ei. Trebuie să se găsească mijloace mai blânde pentru a aduce copiii la școală. Depinde mult de tactul învățătorului care trebuie, pentru un timp oarecare încă să împace și nevoile săteanului, fără să periclitizeze bunul mers al școlii.

Prin satele dela munte, împrăștiate pe întinderi mari, trebuie create pe lângă școlile cantine, cari să servească copiilor iarna și toamna câte o mâncare caldă. Revizoratele să studieze la fața locului, mijloacele cari pot garanta frecvența școlară. În timpul culesului (cartofi, porumb, vii) să se dea vacanță câteva zile. Țăranul va aprecia aceste măsuri, trimițându-i, regulat copilul la școală.

Școlile de copii mici.

Legea actuală dă și acestui așezământ de educație o organizație unitară. În ce privește conducerea, ele devin autonome față de școala primară. În titlu, drepturi, personalul acestor școli sunt la fel cu al școlilor primare.

Este deci în această lege o deosebire complectă față de legea din Ardeal, care în ce privește timpul de educație, nu eră orientat după al școlilor primare, se ținea seamă de nevoile păturilor sociale, unde se găsea această instituție.

Iniințarea școlilor de copii mici, e necesară în orașele cu minoritari și în regiunile unde elementul românesc și-a pierdut limba. Ministerul va trebui să alcătuiască un plan pentru iniințarea acestor instituții, pe care să-l urmeze pas de pas. Casa Școlilor să publice în „Bib. pedagogică” și lucrări de specialitate pentru învățătoarele dela școlile de copii mici, eventual și o revistă, în care să se discute problemele didactice și de educație pentru copiii până la etatea de 7 ani.

Personalul didactic.

Oricât de perfect ar fi mecanismul intern și cel administrativ al școlii, acel care dă viață acestui așezământ este totuși învățătorul.

Dela el să cere muncă, abnegație și idealism. În schimbul muncii el nu poate avea decât mulțumiri de ordin sufletesc. Greutățile materiale îi sunt tovarăși nedespărțiți toată viața.

Legea actuală care pune foarte multe sarcini pe umerii învățătorilor nu le ridică în schimb cu nimic mai mult poziția socială pe care o au. Dreptul câștigat la 1919, de a fi asimilați cu magistrații, în ce privește lefurile, n'a fost trecut în lege, ba ce e mai mult propunerea pentru păstrarea dreptului din 1919

făcută la cameră de d-l I. Simionescu, prof. univ. n'a fost priinită nici de autorul legii și ca culme nici de învățătorii parlamentari din majoritate (afară de câteva glasuri.)

Pentru învățătorii titulari legea prevede 4 categorii. Trecearea dela una la alta se face cu multe greutate și după anumiți ani de serviciu, lucru ce nu-l găsim la profesori secundari, cari după ce sunt numiți titulari, nu li-se mai cere nici o formă.

Restricțiile la înaintarea în grad ar fi după unii un mijloc de perfecționare, după alții, barierele ce să pun învățătorilor și drămuirea lefii lor, ar avea la bază o oarecare aversiune față de emanciparea la care tinde învățătorimea, dornică de a se impune în viața satelor.

Adevărul trebuie căutat între aceste două păreri. Chiar pe lângă îmbunătățirea pe care a adus-o legea în ce privește funcționarea examenului de definitivat și înaintare, prin aceste probe nu totdeauna se poate cunoaște adevărata valoare și munca învățătorilor.

D-l I. Simionescu, ne demonstrează aceasta în revista „Lamura” (Mai 1925) cerând îmbunătățirea metodei de lucru la aceste examene.

O condiție esențială ca legea școlară să se poată aplica este ca învățătorii satelor să fie puși în posibilitatea de a trăi omeneste.

La orice meserie s'ar aplica, tinerii apostoli ai satelor, și-ar avea bucata lor de pâine și îmbrăcămintea de care nu le-ar fi rușine.

Leașa învățătorilor astăzi este mai mică decât a servitorului preotului din sat, care primește mâncare, încălțăminte și bani.

Mijloacele de perfecționare pentru învățători.

Cercurile culturale sunt un mijloc potrivit pentru perfecționarea profesională a învățătorilor, numai în cazul când autoritatea școlară se va îngriji să publice în fiecare an, din bună vreme, un program anamunțit, arătând în dreptul fiecărui subiect și bibliografia necesară.

Scopul acestor cercuri este, ca anumite chestiuni, să se lămurească în mintea tuturor învățătorilor. Cei mai slabi să câștige prin contactul dela cerc, din activitatea și lectura învățătorilor activi. Ministerul ar putea ușura munca la cercurile culturale, publicând anual în broșuri 5—6 chestiuni tratate pe înțelesul învățătorilor și cari apoi s'ar discuta la toate cercurile culturale din țară.

Învățătorii, cari se disting prin ținerea de conferințe populare, să fie remunerați. Să se plătească la toți o diurnă de deplasare.

Statul nu poate cere nimănui, în aceste zile de scumpete, muncă culturală gratuită.

Conferințele didactice, sunt un prilej de emulație între învățătorii din județ. Nu-mi pot explica de ce ele nu s'au mai ținut de 4 ani de zile. Care să fie cauza?

Programul lor să fie fixat din bună vreme. Se va indica și aici bibliografia necesară. Ele să fie conduse de profesori dela școalele normale, căci metoda după care se recrutează organele școlare de control în județe, împiedică de a ajunge, în cele mai multe cazuri, în fruntea învățământului oameni cari să cunoască în mod științific problemele școlare.

Ar fi plăcat, din această cauza, ca învățătorii să-și piardă vremea 2—3 zile venind la conferință

Rezultatele conferințelor școlare anuale, Casa Școlalelor să-le publice într'o dare de seama. Oamenii de specialitate ar avea la îndemână, părerea celor cari traduc teoria în practică.

Și la conferințe se va plăti diurne și speșele de deplasare. Cheltuiala aceasta s'ar revârsa cu folos asupra bunului mers al școlii, care nu poate fi îndreptat nici dacă tot la 10 școale ar fi un organ de control, care numai controlează, fără să poată da (în majoritatea cazurilor) și îndrumări ¹.

Cursurile de vară pentru învățători sunt un alt mijloc de perfecționare. Ele se impun pentru a pregăti corpul didactic pentru predarea învățământului aplicat, pentru cunoașterea problemelor pedagogiei moderne și a chestiunilor sociale, cari preocupă pe intelectualii țării. Dacă cursurile se vor ține în localitățile climaterice ele pe lângă hrană sufletească vor prospera și puterile fizice ale învățătorilor.

Aceste cursuri ar putea fi un mijloc de a selecționa învățătorii cărora să li-se încredințeze direcția școlilor.

Secțiile pedagogice.

În legătură cu pregătirea învățătorilor se impune și înființarea secțiilor pedagogice pe lângă toate Universitățile din țară. Argumentul cel mai puternic care militează pentru această idee este, că toate școalele de specialitate dă absolvenților lor posibilitatea de-a urma în școli superioare, numai școala normală este un cerc închis.

Celor mai valoroși absolvenți ai școlilor normale să li-se dea posibilitatea ca, să-și desăvârșească studiile.

Profesorii eșiți din elementele bune de școlilor normale, au făcut și vor face și de aici înainte cinste, corpului didactic secundar.

Cei doi ani de funcționare a secției pedagogice din București, sunt o experiență prețioasă cum trebuie să fie organizată această instituție și mai ales cum să-și recruteze auditorii ².

¹ Partea din urmă a acestor afirmări le-a întărit și d. P. Ghiteșcu, dir. gen. al învăț. în cuvântarea rostită la congres.

² În proiectul de lege al învățământului secundar, depus în Parlament, nu se prevede funcționarea secțiilor pedagogice, o lacună care nu putem ști cum va fi îndreptată.

Sanatorii pentru învățători.

Puține sunt meseriile cari să sleiască mai mult forțele fizice, decât ocupația învățătorilor. Dintre boalele cari îi pândesc mai ales este tuberculoza.

Pentru a scăpa pe cei cari se găsesc la începutul boalei, Statul va trebui să înființeze pentru învățători sanatorii, unde să-și câștige sănătatea măcinată în munca zilnică din clasa. Legea prevede aceste instituții. Ele trebuiesc înfăptuite cât mai curând, în diferite părți ale țării. Este o operă de ocrotire socială, care se impune categoric, căci este o nedreptate să servești interesele Statului și în caz de slăbire a forțelor să fie lăsat uitat pe ogorul de muncă culturală.

Nădăjduim, că dispoziția legii care e obligatorie pentru Stat, nu va rămâne numai o floriceică stilistică ¹.

Distincții.

Pentru a stimula pe învățători în activitatea lor, legea prevede diferite distincții, cari se acordă însă numai dacă învățătorii îndeplinesc un pomelnic lung de condiții, făcând astfel ca neexistentă, mai ales pentru învățătorii ardeleni, acest fel de a se recunoaște meritele pe teren școlar.

Va trebui găsit, prin regulament, o punte de trecere, căci un învățător cunoscut pentru activitatea lui românească și școlară de ce să fie lipsit de această recunoaștere din partea Ministerului, dacă autoritățile școlare ungurești nu i-a au dat (el nici nu s'a purtat sa i le dea) acele scrisori de recunoștință, pe cari i le cere legea actuală, pentru a i se putem acordă o distincție sau gradație de merit.

Învățătorii ardeleni nu cer favoare, ci cumpănirea realității, din partea autorității superioare.

Pedepsele.

Legea are în ce privește disciplinarea corpului didactic o parte bună: *comisiile de judecată regionale*, cari însă până acuma n'au luat ființă și este un rău. Comisia centrală dela București este insuficientă. Deplasarea dela marginea țării la București este împreună cu mari cheltueli. La comisia regională aceste greutăți de ordin tehnic și material ar dispărea. Cei împlicinați ar putea fi cunoscuți mai bine și deci cauza lor soluționată mai just ².

¹ Despre hotărîrea congresului asupra acestei chestiuni biroul asociației dă deșluri în acest număr al revistei.

² În parlament s'a depus o lege, prin care se menține până la alte dispoziții numai comisia dela București. Votarea acestui proiect este cea dintâi modificare a legii școlare din 1924.

Bibliotecile școlare, populare și pedagogice.

Bibliotecile sunt cele mai puternice mijloace pentru întărirea și îmbogățirea cunoștințelor.

Pentru a organiza funcționarea bibliotecilor, Ministerul n'a luat nici o măsură. Nu există un regulament al acestor biblioteci.

Ar trebui să funcționeze o comisie care să alcătuiască din literatura noastră și străină (traduceri) lista de cărți pentru bibliotecile școlare — după vârste, — pentru cele populare și pedagogice. Ce s'a făcut până acuma este nesistematic și fără continuitate dela un an la alt. Din comisie să facă parte și delegați ai Asociației învățătorilor, ca unii cari se ocupă cu această problemă în mod practic.

Casa Școalelor să aibă un program pentru editarea cărților pentru școlari, pe cari să-le răspândească, cât mai repede. O carte apărută proaspăt în această editură sosește în orașele mari din provincie după 3—6 luni!

Scriitorii români cred că ar da tot sprijinul la această operă. Ei și-ar crește pe cititorii lor de mâine.

Bibliotecile pedagogice județene vin în ajutorul învățătorilor, cari din lipsă de mijloace, nu pot să-și procure cărți. Folosirea acestor biblioteci e împreună cu anumite greutăți. Ar fi interesantă o statistică a cititorilor bib. pedagogice județene din țara întreagă.

Poate că ar fi de mare folos dacă s'ar tipări în fiecare an 1—2 cărți fundamentale pentru învățători, pe un preț convenabil pungii lor. Asupra cuprinsului acestor cărți, organele de control ar putea sta de vorbă. În câțiva ani învățătorii ar putea cunoaște temeinic operele pedagogice indispensabile culturii lor.

Zona culturală.

Este o problemă însemnată pentru întărirea elementului românesc la graniță. Ministerul va trebui să trimită acolo învățători cu experiență. Tinerii absolvenți nu pot face față problemelor ce se pun în acele părți ale țării. Timpul nu trebuie pierdut prin măsuri provizorii. La graniță trebuiesc luptători de prima linie, nu recruți. De aici nevoia ca cei cari se duc voluntar să li-se facă înlesniri simțitoare.

Pe lângă leafă mărită ar fi o bună măsură improprietărirea lor. De aceste beneficii să nu fie lipsiți nici învățătorii localnici, cari se disting prin activitatea lor școlară și extra școlară. În fiecare an se prevăd în buget sume pentru propaganda culturală. Până astăzi n'am luat cunoștință să se fi împărțit cineva din acest articol bugetar.

Dându-se în locul scrisorilor de mulțumire, câte un mic premiu în bani, învățătorii s'ar indemna, întrecându-se, în desfășurarea activității în afară de școală.

Consiliu pedagogic pentru aplicarea legii.

Legea ridică o sumă de probleme, cari înainte de a le aplica trebuiesc studiate în toate amănunțele, căci o lege aplicată pripit și fără pregătire prealabilă cauzează mai mult încurcături, decât o stare ordonată de fapte noi.

Direcția generală a învățământului primar, fiind aglomerată cu lucrările de pură administrație, n'are timpul suficient pentru a urmări, cu răbdare, problemele înscrise în lege și pe cari întrecăt le-am atins și eu în cuvântarea aceasta. De aici nevoia de a se înființa un consiliu pedagogic, care să se ocupe a aplicarea legii. Din acest consiliu va trebui să facă parte și delegați ai Asociației învățătorilor.

Poate mi-se va spune, că acum există un consiliu al inspectorilor generali primari, care se poate ocupa cu această problemă. Incontestabil, că membrii acestui consiliu cunosc cum se aplică legea în diferite părți ale țării, apoi diferitele discuții până la alcătuirea legii, dar cu toate acestea numai membrii consiliului inspectorilor nu pot rezolva singuri, varietatea problemelor ce se găsesc în lege.

Pentru crearea unor organe prevăzute în lege să cere oameni de specialitate, cari pot avea toată libertatea să-și spună cuvântul în acel consiliu pedagogic, chemat a turna viață în prevederile legii, dar și a pregăti, an de an, ca școala noastră primară să-și aibă organizația care convine nevoilor reale ale poporului și ale țării noastre, căci școala nu trebuie să fie străină de dezvoltarea culturală a poporului, nici de realitățile sociale.

Constantin Iencica.

Lămuriri în chestiunea sanatoriilor pentru învățători

De un timp încoace dela Onor. Minister al instrucțiunii au emanat câteva ordine circulare, prin care învățătorii sunt sesizați să dea declarații, că consimtesc a li se reține la an 500 Lei în scopul înființării de sanatorii și case pentru membrii corpului didactic primar în anumite stațiuni balneare și climaterice. Ideea, pe cât este de salutară și vrednică să fie sprijinită de fiecare învățător, pe atâta se simte o deosebită necesitate, ca pentru a putea fi realizată, înainte de toate să fi fost elaborat un plan de acțiune. În acest plan ar fi trebuit să se stipuleze anumite lucruri, care e bine să fie clarificate, când pentru scopul ce se urmărește, se cere o contribuție bănească dela fiecare dascăl.

Ori felul cum s'a pus în practică de către Onor. Minister al instrucțiunii publice ideea strângerii de fonduri prin cotizații dela învățători, pentru scopul mai sus amintit, lasă să apară, că

toată chestiunea ar fi o afacere oficială și la care conducerile Asociațiilor învățărești n'au fost consultate și nu și-au putut spune cuvântul.

Și de fapt, în ce privește Asociația învățătorilor din Ardeal, Banat, etc. nici n'a fost înștiințată, când se începe colecta, nici n'a fost întrebată, ce părerea ar avea conducerea Asociației cu privire la mărimea cotei, ce s'ar putea reține deocomdată dela învățători, nici a modului cum să se chivernisească sumele încasate și apoi cine să fie proprietarul lucrurilor ce s'ar cumpăra, respective a sanatoriilor ce s'ar ridica cu acele sume. Toate aceste sunt lucruri de o mare importanță pentru Asociațiile, dela membrii cărora se cer însemnate contribuții.

Ce e drept în congresul din anul trecut ținut în Timișoara, în urma expunerii făcute de d-l dir. general al învățământului primar Petre Ghișescu, cu privire la problema înființării de sanatorii în locurile balneare și climaterice s'a luat următoarea hotărâre :

„Congresul află foarte salutară propunerea și intenția d-lui dir. general și considerând, că acest lucru e prevăzut și între copurile Asociației noastre, aprobă și cere ca conducerea Asociației să stabilească un plan de acțiune pentru încasarea dela învățători a unor taxe, din care cu timpul se vor ridica, respectivi ve cumpăra atari sanatorii în stațiunile balneare și climaterice. Aceste sanatorii apoi vor sta sub conducerea și administrarea Asociațiilor învățărești, formând averea acestora”.

„Ajutorul moral și material, ce Onor. Minister al instrucțiunii este aplicat a-l da învățătorimii în aceasta direcție, nu poate de cât să producă cea mai vie mulțumire”.

Va să zică, în sensul hotărârii de mai sus, întreagă inițiativa trebuie să poarnească dela conducerile Asociațiilor învățărești. Căci ele trebuie să știe mai bine cîtă posibilitate de plătire oferă dăscălimba și că noua jertfă, ce se cere dela fiecare învățător, cum poate să fie armonizată cu celelalte cote și indatoriri, ce membrii le au față de organizațiile lor. Lucrul însă nu s'a făcut așa. Asociațiile n'au avut nici o cunoștință, ci într'o bună zi cetim numai din ziare un ordin circular al ministerului, semnat de d-l Petre Ghișescu dir. gen. al inv. primar, prin care învățătorii sunt recercați a declara, că se invoesc a contribui cu 500 lei anual, pentru strângerea fondurilor necesare la cumpărarea și ridicarea de sanatorii pentru învățători în locurile balneare și climaterice. Incepută o astfel de operațiune nesistemizată și neprelucrată, a fost firesc lucru să întâlnească un rezenz și să fie privită cu nedumerire și nu cu entuziasmul vrednic de o cauză așa de frumoasă, din parte masselor învățărești. Ba mai mult de atâta, ne-a fost dat să vedem și aceea, că conducerile unor Asociații învățărești surori (Bucovina și Vechiul regat) au dat comunicate, prin care au desavuat acțiunea pornită de Minister. Și iarăș în mod foarte firesc au fost indemnati învățătorii să

nu contribuie cu obolul lor la un scop, pentru care conducerile lor profesionale încă nu s'au înțeles și n'au statornicit câteva norme, din care să se evidențieze organizarea concretă și satisfăcătoare pentru toți a lucrurilor, ce au să urmeze. Prin acțiunea pornită de Minister a fost jignit un drept primordial, ce-l are fie ce organizație — ca persoană juridică, — voind a-i impune măsuri și norme, fără să fie consultată și a o sili să presteze lucruri, despre care ea singură poate să dispună și să-și facă socotelile până în cele mai mici amănunte, putând la nevoie să ceară și un sprijin binevoitor de la oficialitate.

Dorim să se mai știe: că învățătorimea nu poate admite ca o acțiune, — fie cât de folositoare pentru ea, — făcută în numele ei și susținută prin contribuția ei, să fie pornită și organizată în afară de ea și în caz de reușită să servească ca mijloc de afișare a meritelor personale și interesului, ce s'ar zice că-l poartă unii pentru învățători. (Prea multă tristă esperință are aceasta tagmă de cât să mai creadă, în prea marea dragoste față de ea a cuiva.)

Este de altfel cunoscut cazul, când învățătorii nu pot dispune de un fond adunat din cotizațiile lor.

Trebuie dar, ca reprezentanții tuturor Asociațiilor învățătoarești să se fi întrunif odată, să fi discutat problema adunării de fonduri pentru sanatorii și apoi în de comun acord să se fi adresat un *apel* către întreaga suflare dascălească. Numai după aceea putea să urmeze ordinul ministerului, dându-se astfel și un concurs oficial frumoasei inițiative. Dar aceasta procedură înțeleaptă vedem că a fost inversată. Nu se mai poate reface. Ideea însă de a adună fonduri pentru sanatorii dascălești, se poate afirma, că nu e străină de sufletul și dorința nici unui învățător. De aceea să se mai îndrepte ce se poate îndreptă, pentru a face să dispară nedumerirea și neîncrederea față de acțiunea preconizată în Ord. Ministerului în chestie de sanatorii dascălești.

Ne învoim și dorim ca ministerul pentru o zi anumită să intrunească în București pe președintele și câte un delegat de fiecare Asociație a învățătorilor. La consfătuirea, ce va avea loc, Ministerul încă să-și trimită un delegat, în calitate de reprezentant al forului dela care Asociațiile învățătoarești vor solicita un ajutor moral și material, pentru adunarea fondurilor în vederea scopului mare ce se urmărește. Acest sfat al reprezentanților tuturor Asociațiilor apoi va *intocmi un regulament* în care se va arăta: scopul acțiunii ce se urmărește; mijlocele; cota anuală cu care să contribuie fiecare învățător și în câți ani dearândul; cum se vor chivernisi sumele adunate; în liniamente generale cum se va procedă la cumpărarea de realități; de cine și cum vor fi administrate acele realități și în ce formă își va lua fiecare Asociație regională partea sa de beneficiu — a măsurat proporții cu care a contribuit — din administrarea și folosirea

realităților; eventual alte modalități în legătură cu chestia de care ne ocupăm. Aceste sunt lucruri, ce trebuiesc apoi comunicate și celui din urmă membru al Asociațiilor dăscălești și dela care ceri o contribuție bănească.

Multe din Asociațiile regionale au pusă deja baza la anumite instituțiuni învățătoresți, dar care, pentru a fi perfecționate și dezvoltate reclamă cotizații însemnate dela membri și n'ar fi bine, ca prin alte contribuții anuale prea ridicate (cum e în cazul dat 500 lei) în vederea atingerii altor scopuri dăscălești, cele începute să fie atenuate, ba chiar zădărnice.

Iată dară pentru ce se impune ca toată acțiunea în vederea înființării de sanatorii pentru învățători să fie pornită și stipulată chiar și până în amănunte de către conducerile profesionale ale învățătorilor: Succesul numai în modul acesta poate fi garantat. Până nu se va proceda în felul acesta, stăm nedumeriți și nu vom putea niciodată înțelege rostul unui lucru folositor, despre care se zice, că se face în numele învățătorilor, din contribuția învățătorilor, pentru învățători, dar fără a-i asculta și pe ei, să spună cum cred de cuviință să se facă acel lucru.

Totuși pentru ca acțiunea începută să poată fi continuată, e lipsă, ca numai de cât lucrurile să fie mai întâiu organizate, după cum s'a arătat mai sus.

Biroul central al Asociațiunei.

Rostul Asociației și roadele care ni le-a dat.

Pe ziua de azi ați fost convocați în al 7-lea congres provincial. Am ales Timișoara, pentru ca rând pe rând să dăm prilej tuturor Secțiilor de a putea lua cunoștință de bunul mers al Asociației noastre. Prin această perondare a capitalelor de județe voim, ca fiecărui membru să-i stărnim interesul față de unica noastră organizație profesională, care ne poate promova interesele și ne poate ușura situația. Iar de altă parte dorim, ca în comun și deplin acord să dăm deslegare norocoasă problemelor dela ordinea zilei. Și fiindcă în perioada de 6 ani de când noi, — din increderea Dv. conducem această organizație, — Asociația noastră a făcut un drum destul de lung și bogat în experiențe, îmi veți da voie ca în discursul de deschidere să mă ocup cu felul cum a luat ea ființă, amintind pe scurt roadele, care ni le-a adus și de care azi noi beneficiem cu toți.

Vă rog deci de binevoitoarea atențiune.

1) Din cuvântarea de deschidere a Congresului al VII-lea, ținut la 6, 7 și 8 Septembrie 1925, la Timișoara.

I.

Inființarea Asociației și felul ei de a munci.

În vremea din urmă a *stăpânirii ungurești*, noi învățătorii români nu mai puteam sta în slujba adevărată a neamului. Legile ei grele îndrumau instrucția spre scopuri străine de idealul nostru. Controlul lor draconic împingea educațiunea pe căi contrare aspirațiunilor românești. Munceam siliți, contra convingerilor ce nutream, iar glasul conștiinței ne era înăbușit, pentru a putea mână apa la întărirea statului străin, slăbind astfel toate legăturile, ce ne mai puteau apropia pe noi cei din provinciile subjugate de frații Regatului liber și independent. Aproape ne perdusem *rostul de oameni conștii, cari știu ce vor, dar nu pot face ce trebuie*. Vă puteți gândi cum între astfel de împrejurări, situația dascălului român eră de nesuferit.

Acesta e motivul, pentru care îndată după desăvârșirea idealului politic n'a fost pătură socială, care între noile împrejurări de viață, să se simtă mai ușurată, ca și dascălimea română. Noi am înțeles foarte bine acel glas al vremii și mai mult ca oricare altă tagmă profesională am încercat a ne strânge rândurile și astfel a ni le și păstra. Din divizați cum eram după eparchii, confesiuni și caracterul școalelor, ne-am silit, ca încă în primul nostru congres ținut la Sibiu (24, 25, 26 Faur 1919) să proclamăm de inființată: „*Asociațiunea învățătorilor români din Ardeal, Banat și părțile ungurene*“. Tot cu acel prilej am ales și primul Comitet central interimal, în care fiecare județ eră reprezentat prin un membru. Aceștia aveau totodată și mandatul de delegați, pentru a îndeplini fiecare organizarea județului său.

Înfăptuită organizarea județelor, aceste și-au delegat membri pentru „*Consiliul general*“ care a fost pentru prima dată întrunit la 8 Nov. (26 Oct. st. v.) 1919 la Alba-Iulia. Cu acest prilej din sinul Consiliului s'a ales primul comitet central cu durată permanentă, care dela aceea dată cu mici modificări de nume conduce până azi agendele Asociației inv. români din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș.

Iar pentruca acest Comitet să nu umble dibuind în marile probleme școlare și profesionale, pe care formațiunea nouă de stat mereu le scotea la suprafață, din capul locului am statorit o normă de lucru, schițând în vorbe puține chestiunile asupra cărora va trebui Asociația să stăruiască cu activitatea ei. — Acest program cuprindea 12 puncte ale căror titli erau următorii: 1. *Organizarea învățătorilor*. 2. *Statificarea școalelor*. 3. *Reorganizare și unificarea învățământului*. 5. *Școalele de repetiție*. 6. *Autonomia școlară*. 7. *Descentralizarea*. 8. *Despărțirea cantonatului de oficiul învățătoresc*. 9. *Salarizarea*. 10. *Decretul despre reorganizarea învățământului primar*. 11. *Restanțele învățătorilor fără ajutor de stat și* 12. *Pensionistii, văduvele și orfanii*.

Aceste erau chestiunile principale, care după priceperea noastră așteptau acum 6 ani o grabnică rezolvire. Am fixat atunci aceste probleme cu hotărîrea firmă *de a croi o linie dreaptă către un scop bine definit*, pe care trebuia îndrumată mișcarea învățătorilor. De altă parte am dorit să facem cunoscut și cercurilor oficiale convingerile, ce are învățătorimea în aceste chestiuni de interes capital pentru școală, neam și stat. Și în sfârșit voiam să spulberăm în vânt nedumeririle celor, ce în manifestările dascălimei române vedeau gânduri, intențiuni și pași greșiți, cari ar putea compromite acasă și în străinătate formațiunea cea nouă a statului român.

Prin acest pas hotărît al Comitetului central s'a făcut lumină deplină în opinia publică. Aceasta a început a ne urmări cu alt interes și a ne da concursul chiar în munca începută cu atâta însuflețire. În felul acesta am putut strânge și roadele de care a profitat: *statul, școala, învățământul și noi învățătorii*.

Statul a putut să se razime pe învățătorime, ca pe un factor de exemplară ordine, care prin activitatea ei a întărit legăturile de cimentare frățească, promovând unitatea sufletească a tuturor cetățenilor. *Școala* a devenit o instituție liberă de cel mai mare preț, care singură a fost chemată să niveleze asperitățile culturale din provinciile subjugate, întărind sentimentul de cald patriotism pentru pământul sfânt al României întregite. *Învățământul* descătușat a intrat în legalitate, devenind real și îndeplină armonie cu principiile pedagogice ale oamenilor de școală, conlucrând în deplină conglăsuire cu idealul, ce-l putem avea azi ca popor liber cu mari aspirații de propășire. *Iar noi, noi învățătorii* rupând lanțurile de robie ale celor doi stăpâni puternici, am devenit o tăgămă independentă, cu adânc rost în compoziția cea nouă a statului și societății românești.

Acel „*Memoriu*” cum l-am numit noi atunci, a fost comunicat șefului de Resort în ziua de 18 Dec. 1919. El a fost sosit la bună vreme și a făcut frumoasă impresie asupra factorilor conducători, deși părerile nu să uniau în importante chestiuni. Timpul însă a dovedit, că noi am avut dreptate. Cei ce voesc să controleze espunerile noastre, le găsim în Anul I. No. 5 din luna Ianuarie a rev. noastre: „*Învățătorul*”. Iar Răspunsul resortului se află în No. 7 din luna Martie 1920 al aceleiași reviste. Din acest loc vom reproduce aici numai partea introductivă, care spune așa :

Dle președinte !

„Am primit cu multă satisfacție Memoriul Asociației învățătorilor români din Ardeal, Banat și părțile ungurene, pe care o prezidați D-voastră. Este un moment istoric de o deosebită importanță, când pentru prima oară după subjugarea milenară a școlii ardelenice, autoritatea școlară superioară românească, așezată în drepturile ei, poate sta de vorbă în mod liber cu

învățătorii români uniți într'o Asociație profesională, ieșită din libera lor voință. Imi place a crede Domnule Președinte, că avântul tineresc, cu care începe Asociația D-voastră, va aduce la izbândă frumoasele gânduri, care se desprind din memoriul prezentat, contribuind la realizarea punctelor fixate de Consiliul General la Alba-Iulia. Principiile adoptate de Asociația D-voastră, cu privire la ridicarea învățământului și culturii naționale, ne ușurează și nouă sarcina de a deslegă în mod norocos problemele culturale, pe care ni le impun vremile mari de astăzi“.

Și după ce Resortul își exprimă părerea sa asupra singuraticilor puncte sfârșește așa : „De încheiere mulțămesc Asociației învățătorilor de chestiunile relevate și de spiritul tiner sănătos de care e condusă, invitându-vă domnule președinte, a transmite acest sentiment corpului didactic primar și rugându-vă a ne sta totdeauna cu experiența bogată a învățătorimei noastre la fundamentarea și clădirea scumpei noastre culturi naționale.“

II.

Organizarea învățătorilor.

Iată primul punct asupra căruia, după proclamarea Asociației trebuia lucrat și în sus și în jos. În jos erau de format secțiile după județe și subsecțiile după plase. Pentru orientare și uniformizare noul comitet central prelucrează *Statutele tip*, care se expediază deodată cu No. 4, din luna Decembrie 1919 tuturor învățătorilor, spre a cunoaște drepturile și datoriile, ce le au ca membrii organizați în Asociație. În scurtă vreme secțiile și subsecțiile au început să funcționeze pe întreg teritoriul românesc de dincoace de munți. Ceva împedecare ne-au făcut *cercurile culturale*, care pentru noi ardelenii fiind instituții noi, lumea dăscălească a început să le confunde rostul cu cel al subsecțiilor. La lămuririle date de noi, învățătorimea s'a convins, că cercurile culturale, fiind instituții oficiale și lucrând izolate la intervale deosebite, reprezintă o muncă fărâmițată, din care nu pot eși manifestații cu caracter general, chemate de a porni curente creatoare de opinii publice. Și atunci funcționarea regulată a secțiilor și subsecțiilor a fost impusă, ca o necesitate, fără care, noi dascălii nu putem exista.

Dar dacă aceasta s'a putut face în jos nu tot așa de ușor s'a putut organizația continua în sus; încât dacă astăzi avem patru Asociații provinciale în Ardeal, Vechiul regat, Bucovina și Basarabia, nu avem una unitară a întregului corp didactic din România întregită. Cauza la tot cazul nu suntem noi învățătorii de dincoace de Carpați, cari în tot momentul suntem gata a întinde mâna frățească, îndată ce vom fi asigurați, că să face cu deplină dragoste și sinceritate de a îngheba ceva trainic și destul de solid. *Din contră am fost și suntem împotriva oricărei organizări în tip de caricatură politică, care răzîmându-se pe*

interese de partid, nu mai prezintă coeziunea. ce pot avea interesele profesionale.

Deși Asociația noastră a avut un caracter pur regional, totuși a făcut eforturi uriașe de a intra în moștenirea legitimă a tuturor bunurilor publice, care prin drept de succesiune, dela învățătorimea maghiară, trebuia să trească în mâinile și folosul învățătorimei române. Și deși acest lucru s'ar părea așa de clar și ușor de înțeles, totuși Biroul Asoc. în legătură cu Comitetul central a trebuit să poarte lupte cu adevărat grele, până când cele mai înalte foruri administrative și justițiare ne-au confirmat drepturile noastre legitime. Și așa, astăzi mulțumită energiei desvoltate de organizația solidă a Asociației, s'a putut asigura pentru totdeauna, spre binele și folosul nostru, mari bunuri materiale ca: Casele învățătorilor din Cluj, Timișoara, Arad și Satul-Mare, Căminul de fete din Cluj și imobilul Nr. 60 din Calea Victoriei tot din Cluj, care s'a vândut cu prețul de 4,000.000 Lei Ministerului sănătății publice, rămânând ca suma să se utilizeze conform hotărârii adunării extraordinare din 18 Apr. 1925. Cu multă îndrăzneală am pus în stare de funcție: „*Banca Învățătorilor*“, iar cu ajutorul acesteia am deschis „*Librăria Învățătorilor*“. Deasupra tuturor acestor fapte grăitoare, am așezat impunătorul monument al marelui dascăl dela Avrig „*Gheorghe Lazăr*“ simbolul nostru și patronul Fondului cu acel nume.

Acesta ar fi un scurt bilanț al câștigurilor de ordin material.

III.

Statificarea, organizarea învățământului și crearea noului tip de școală românească

Numai puțin Asoc. noastră a avut succese de ordin profesional. Astfel este statificarea învățământului pe linia întregă, pentru care rezultat și astăzi stă pe picior de vrășmășie cu ambele biserici române. Aceste ofenze însă ni s'au adus pe nedreptul, fiindcă noi eram numai interpreții glasului unanim al tuturor învățătorilor români, fără deosebire de confesiune. Și tocmai, fiindcă ne răzیمam pe dorința generală, ne-a crescut tăria sufletească de a întei puterile, până când statificarea învățământului a devenit principiu de guvernământ, dus la îndeplinire prin noua lege școlară a *D-lui Ministru dr. C. Anghelescu* și promulgată prin Înaltul Decret Regal Nr. 2571 din 24 Iulie 1924.

Statificarea a delăturat urmele vechi de particularism provincial ale sistemelor moștenite dela opresorii provinciilor subjugate și ne-a dat tipul de școală unitară pe tot cuprinsul țării românești. Prin aceasta reformă radicală, s'a pornit opera de unificare sufletească, lucrându-se în toate instituțiile școlare după o singură normă cu o singură programă, îndrumând astfel întreg învățământul spre o adevărată cultură națională, idealul cel nou al neamului nostru.

Că tipul cel nou de școală românească este superior la tot ce eră înainte în teritoriile locuite de Români, se poate vedea din următoarele. Pe când înainte vreme grădinile de copii erau un privilegiu al orașelor, astăzi școlile de copii mici trebuie să ia ființă în tot locul unde e nevoie. Instrucția în aceste numai e benevolă, ci obligatorie între anii 5—7. Din aceste copiii trec în școala primară cursul inferior de 4 ani. Din acesta, cei ce vor trec în școlile „de un grad mai înalt”. — Cei ce nu au puțină trec în cursul superior de alți 3 ani, unde: „se stabilește legătură strânsă între școală și viață, stimulând interesul și dând îndrumări pentru una din ramurile de activitate practică: agricultura și anexele ei; meserie și comerț, ținând seamă de cerințele regionale; se dă elevilor o cultură socială și națională, cuprinzând educație cetățenească, chestiuni de morală, igienă individuală și socială și educație fizică. (v. *Legea școlară*” Art. 56. p. B. alin 2.)

Programa analitică a acestor 3 ani poate varia după „*natura localității*”, *felul de ocupațiune al locuitorilor* și după *înclinările școlarelor*. Astfel, în localitatea unde predomină cultura pământului, programa va avea caracter agricol, în orașe unde avem meseriași și comercianți va lua caracter industrial, iar acolo unde ocupația principală este comerțul, programa va fi cu caracter comercial. Dacă fetele vor putea fi împărțită de o educație aparte, programa va fi cu caracter profesional și gospodăresc.

Pe lângă fiecare școală — fie la oraș ori sat — va trebui să existe o grădină, teren de cultură în țarină și un atelier „pentru învățarea lucrului manual și a îndeletnicirilor practice”. — Iată D-lor, atâtea lucruri frumoase realizate, pe care noi la diferite congrese le exprimăm în mod platonice sub formă de deziderate. Nu credem, că se putea forma o școală primară populară mai ideală, decât cea prescrisă prin noua lege școlară. Și dacă acest tip unic, a eșit așa de bine alcătuit și întru toate corespunzător exigențelor de traiu ale poporului nostru, vrednicie are și Asociația noastră, care în cei 6 ani de viață încetinu a discutat și a adus hotăriri de care factorii supremi au ținut cont, introducându-le în textul noii legi.

Prin noul tip de școală s'a desăvârșit și naționalizarea primei instituții școlare, ștergându-se toate petele negre, care ne mai puteau aduce aminte de guvernarea străină. Ca prin farmec a îmbrăcat haina cea curată românească, atât ca exterior cât și în interior, ca mijloace de învățământ și formă tehnică.

Nu mai puțin trebuie să menționăm și opera construcțiunilor școlare, condusă de actualul ministru, servind într'un mod atât de strălucit cultura noastră românească. Relevând aceasta, am dori să se știe, că ar fi timpul să se dea tot atâtea atențiuni și factorului, care susține sufletul în aceste instituții culturale.

Școala primară de azi dispune și de un fel de *autonomie*, intrucât e lăsată singură în regie proprie să-și creeze mijloace de existență. Adevărat, că pentru unele e mare favor, precum tot așa pentru altele e greutate. La tot cazul această împrejurare servește ca stimulație între comună și comună. Căci cu cât o școală este întreținută mai bine, cu atât dovedește, că locuitorii respectivei comune îi înțeleg mai bine rostul. Un local frumos face cinste sătenilor și slujitorilor ei, precum unul neglijat denotă desinteres și la unii și la alții.

În bunul interes al învățământului s'a intensificat și *controlul*. Și dacă sunt de excepționat anumite creaturi politice, totuși trebuie să fim mândri, că avem un corp vrednic de revizori și subrevizori, cari își îndeplinesc cu destulă conștiințiozitate greaua lor datorie.

În vremea din urmă s'a îndeplinit și *descentralizarea*, împărțindu-se toată țara în mai multe circumscripții școlare. În felul acesta nu toate mărunișurile de ordin administrativ fac calea Bucureștilor. Resortul Instrucțiunii a fost mult ușurat, putându-se astfel ocupa mult mai intensiv cu chestiunile de interes general dând directive și cărmuind cultura din întreaga Românie.

Amintind aceste lucruri frumoase despre noua lege școlară, regretăm că deși e promulgată de un an de zile, totuși nu are un Regulament, care să normalizeze și uniformizeze interpretarea ei. Acest neajuns e tocmai în defavoarea părților bune, care sunt lăsate să fie interpretate de fiecare după priceperea sa. Și aceasta e mare greșală, fiindcă nime nu poate pătrunde în spiritul ei așa de bine ca făuritorul însuși. Astfel intențiunile cele mai nobile sunt interpretate greșit. Să vă arăt o pildă. Deși Art. 56 de sub Cap. IV. stabilește destul de clar scopul și materialul diferitelor obiecte de învățământ ale școlii primare curs inferior și superior, totuși latitudinea Art. 60, că prin un examen de diferență „certificatul de absolvire al școlii primare se poate echivala cu certificatul de absolvire al școlii secundare curs inferior”, a făcut pe unele organe de circumscripții școlare să dispună, ca întreaga programă analitică a liceului inferior să fie aplicată în cursul primar superior, pretinzând ca elevilor din clasa V. să li se propună același material, ca și elevilor din cl. I. de liceu luate între altele chiar și limba franceză, ori limba germană. Învățătorii au executat ordinul, procurând copiilor dela sate toate manualele necesare, îngreunând pe părinții acestora cu cheltuieli de multe sute de Lei. Natural, că această măsură, adusă la cunoștința organelor superioare, a trebuit revocată. Mai sunt încă o mulțime altele, pe care Dvoastră sunteți datori să le suleați, când va veni în discuție punctul cu: „*Legea învățământului primar și aplicarea ei.*”

IV.

Rezultatele obținute de Asociație pentru o dreaptă salarizare a corpului didactic.

Cei ce au urmărit mai deaproape activitatea Asociației noastre, s'au putut convinge, cum o mare parte din energia ei s'a consumat pentru câștigarea unei mai bune și mai drepte salarizări pe sama corpului didactic. Și în adevăr ne-a și succes să vindecăm unele rane vechi ale trecutului. Așa mai întâiu s'a câștigat ajutorare de stat pentru cei 348 învățători români neajutorati pe timpul stăpânirii ungurești. S'a forțat retragerea primului Normativ de salarizare din 19 Sept. 1919 făcut de Conziliul Dirigent. S'a obținut sporul personal și pentru învățătorii cu mai puțin de 4 clase medii. S'a dobândit sporul de 50% și pentru învățătorii comunali și confesionali. Îndeplinindu-se în 1 Oct. 1920 unificarea salarelor din provinciile alipite, care să referea numai la cei de stat, Asociația a pus la cale statificarea pe loc, spre a putea veni în ajutorul membrilor săi comunali și confesionali. Și așa în exercițiul financiar din 1921/1922 a obținut salariul unificat pentru 700 învățători, iar în 1 April 1922 pentru ultimii 1404 de inși.

Tot la stăruințele Asociației, cu ajutorul învățătorilor parlamentari în șed. camerei din 30 Martie 1923 s'a obținut creditul suplementar de 7,000.000 Lei, din care s'a putut achită restanțele învățătorilor, cari au fost unificați în salare după data de 1 Nov. 1922, fără să beneficieze de nouile îmbunătățiri puse în curgere cu aceea zi.

Aici ne oprim, fiindcă dela această dată Asoc. noastră n'a mai putut înregistra nici un rezultat mai simțitor, deși încercări în stil mai mare s'au făcut în 2 Dec. 1923 prin cele 3 congrese dela București. Acțiunea nu a succes, fiindcă conducătorii celor trei Asociații nu au putut ajunge la înțeles de a lua o singură hotărîre obligatoare pentru cele trei grade de învățământ. Iar în 1 Ian. 1924 a intrat în vigoare: „Statutul Funcționarilor,” care prin art. 30, 31 și 32 destitue pe cei ce înaintează dimisii colective la aceeași epocă, pedepsește pe conducători cu amendă și închisoare, Asociațiile le desființează și fondurile le confiscă.

Aceste sunt cele mai însemnate probleme, asupra cărora congresul actual ar avea precădere să se pronunțe. Și suntem fermi convinși, că se va și pronunța cu destulă competență, pentruca toate nedreptățile să se curme și totul să între în alvie normală, sporindu-ne astfel pofta de lucru și ambiția de jertfă.

VI.

Frați colegi!

Trecând acum la agendele interne ale Acoc. noastre, socotesc cu cale să amintesc și din acest loc următoarele. Biroul

Asociației a rezolvat toate actele, cari au intrat dela congresul trecut și până acum. Prin circulare a dat clarificările și îndrumările necesare, privitoare la desfășurarea unei mai rodnice activități în secții și subsecții. În mai multe rânduri prin memorii și delegații a intervenit la d-l Ministru a instrucțiunii, pentru înlăptuirea dezideratelor din congresul anului trecut, cum au fost: salarizarea, examenele de definitivat, gradația militară și cea de merit.

Partea leului a avut-o însă Comitetul central, care a trebuit și în anul acesta să rezolve o mulțime de probleme grele. Între acestea amintim: procesul cu biserica reformată, ajuns la Înalta Curte de casație; organizarea Căminului de fete de învățători; federalizarea cu soc. institutorilor din București s. a.

Asociația noastră a ținut în 18 Maiu și o adunare extraordinară în care s'a discutat vinderea imobilului de sub No. 60 din Calea Victoriei (Cluj) și întrebuintarea cea mai avantajoasă a sumei de 4.000.000 Lei. Hotărîrea luată este un plan frumos, realizabil în mai mulți ani, care deschide Asoc. un câmp nou de activitate mult mai rodnic decât cel de până acum. Prin dobândirea acestui rezultat se încheie un capillu de eroizm foarte agitat, care va rămâne ca pildă de demnitate și curaj în istoricul Asoc. noastre.

Ce ne doare este, că și până astăzi găsim secții, care stau în o provocătoare indolență față de altele, care lucrează cu destulă conștiință. Între cele active pomenim: *Arad, Alba-Iulia, Bistrița-Năsăud, Oradea-Mare, Caraș-Severin—Timiș, Făgăraș, Murăș-Turda, Someș, Sibiu, Turda-Arieș și Târnava-mică*. Între cele pasive avem: Brașov, Cluj, Huniedoara, Maramureș, Sălaj, Sătmar, Târnava-mare, Odorheiu, Treiscaune și Ciuc.

Încasările s'au ridicat la 7157 față de 1720 cât au fost anul trecut. Acest minim s'a încasat dela 7 secții, rămânând 12 fără să administreze centrului nici un ban. Totalul restanțelor e cifrat aproximativ la 28.500 Lei.

Nu stăm mai splendid nici cu revista „Învățătorul”. Dacă revista nu a sucombat în urma greutăților de editare, este a se mulțumi subvenției de 50.000 Lei, și abonamentelor de 48.598 plus escedentul anului trecut de 15.021 Lei. Ceace ne sperie este suma cea mare a restanțelor de 239.212 Lei, pe care dacă o vom avea am putea face evidente îmbunătățiri atât la conținut cât și la forma tehnică. Față de anul trecut No. abonanților s'a redus cu 1059, rămânând 1205. Din aceștia abonamentele le-au achitat 277, iar cu ele în restanță sunt 865.

Din aceste câteva date sumare cred că vați putut face o icoană fidelă despre situația gospodăriei interne a Asociației noastre, care ar putea fi și mai înfloritoare. Avem însă nădejde că frații colegi, văzând sportările ce le-a făcut Comitetul central, vor manifesta tot mai mult interes față de organizația noastră profesională. Ridicată la un nivel așa de frumos, are cele mai

frumoase perspective de dezvoltare, putând astfel aduce roade și mai înbelșugate pentru școala românească și slujitorul ei.

Salutând pe înalții oaspeți, cari au venit să ia parte la pranicul dascălimei românești de dincoace de Carpați, declar deschis al 7 lea congres al Asoc. inv. rom. din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș.

Traian Șuteu,

Președintele Asociației.

Sporul din 1926.

Cu incepere dela 1 Ianuarie a. c. în statele de plată s'a mai deschis o rubrică. Aceasta, pentru a cuprinde un spor de leafă de 40 la sută acordat tuturor funcționarilor țării și ca atare și învățătorilor. Sporul de 40 la sută se dă după salariul întreg (leafa de bază, gradații și toate feliurile de indemnizații) în afară de chirie și adausul familiar. Sporul, deși numai de 40 la sută, a fost binevenit și are menirea; să mai alineze întru câțva situația materială atât de grea, cu care are de luptat funcționarul public in genere.

În ce privește însă înbunătățirea soartei învățătorilor prin acest nou adaus, nici de data aceasta nu putem scăpa prilejul, fără să constatăm nedreptatea ce ne urmărește de patru ani de zile și care acum prin acordarea de sporuri procentuale se accentuează din an în an tot mai mult. A fost de ajuns, ca în doi ani consecutivi să fi fost tratați după prevederile unei nenorocite „curbe Lalescu“, ca apoi cu noul sistem de a se face înbunătățiri, situația învățătorilor să se înrăutățească vertiginos. Și atunci nu e mirare, că învățătorii astăzi, pe lângă tot sporul acordat de 40 la sută, sunt cel puțin cu 50 procente mai rău plătiți în raport cu alții, de cât în anul 1925. Lucrul e foarte explicabil și ușor de înțeles. Sporul procentual favorizează pe cei ce dispun de lefuri mai convenabile; iar celor cu lefuri de mizerie adus de mizerie le asigură. Și dat fiind faptul, că dintre toate categoriile de salariați ai statului, corpul didactic primar, — având în vedere și pregătirea și munca ce o îndeplinește, — a fost de câțiva ani încoace cea mai prost retribuită breaslă de oameni, urmează în mod foarte firesc că, baza după care avea să primească cele 40 procente, fiind atât de neînsemnată, noul adaus ce i se cuvine lasă dascălimea în situația precară de mai-nainte.

În special soartea învățătorilor tineri (incepători) nu numai că nu e de învidiat, dar de mult a trecut peste marginile, până la care putea fi pusă la probă răbdarea cuiva. Și aceasta este partea dezastruoasă pentru învățământul poporului. În loc ca entuziasmul pentru misiune să sporească neconținut în sufletele

celor, cari reinprospătează an de an rândurile muncitorilor în în ogorul culturii, lipsa, mizeria și greutatea de neînălțurat pe care le întâlnesc la primul pas, ce-l fac în viață, nimicesc tot sentimentul de apostolat, cu care ies înzestrați din școala normală. Întrădevăr, cota cu care se răsplătește munca învățătorului tiner, e mijlocul cel mai potrivit pentru a demoraliza și descuraja pe ori și cine, care se simțește și știe să-și aprecieze puterile sale de muncă. Munca povățuitorului și îndrumătorului cultural dintru'n sat fiind răsplătită mai puțin, de cât ce poate câștigă lunar un simplu servitor, îndată ne putem da seamă de jaleă și aspectul trist, ce ni-l prezintă învățământului primar și îndată vom înțelege pentruce calitatea forțelor de muncă anual se înrăutățește. Poate nici odată, de când învățământul popular își are și el o istorie a sa, n'a fost mai desconsiderată și nerăsplătită munca învățătorului — în special a celui tiner — ca în prezent.

Am amintit, că sporul procentual de 40 la sută n'a îmbunătățit retribuția învățătorului și din contră a înrăutățit-o. Și dacă cu deosebire învățătorii tineri au rămas desiluzionați, calculând noua cotă de spor, aceasta provine din următoarele constatări. În anul trecut un învățător tiner absolvent al școlii normale, pentru munca de apostolat ce o îndeplinea în cutare comună rurală, era plătit lunar cu circa 1750 Lei.

Că din pricina acestor 1750 Lei, câte forțe didactice tinere, pline de vigoare și mult promițătoare, cu începerea anului școlar curent au fost nevoite să părăsească cariera de învățător, ar putea să o spună numai organele de control ale învățământului.

Unii mai încrezători în promisiunile factorilor competenți, că nedreptatea din trecut va fi reparată cu începerea dela 1 Ianuarie 1926, au mai rămas în învățământ. Dar iată, că aceea nedreptate este reparată cu 40 la sută pentru toată lumea. Și pentru învățătorii începători acești 40 la sută înseamnă nici mai mult, nici mai puțin de cât un spor de 700 Lei lunar. Da, 40 la sută înseamnă ceva îmbunătățire pentru acei salariați, cari aveau după ce să-i primească. Însă pentru învățătorul, care era plătit cu 1750 Lei, ce îmbunătățire putea să fie această ?

Astfel noul spor a făcut, ca învățătorul să mai fie scăzut cu un punct în raportul și proporția menite a stabili echitatea de retribuire a muncii, ce o prestează cineva. Căci de abia a apărut vestea noului spor de salar și asistăm la revărsarea unui nou cumplit val de scumpete, care s'a produs și se produce nu în proporția cotei ce a primit-o învățătorul din procentul de 40.

În consecință problema salarizării corpului didactic primar rămâne o chestie tot atât de acută și deschisă ca și mainainte. Aceasta nu va putea fi rezolvită numai prin vorbe frumoase spuse la diferite ocazii. Va trebui să vină vremea și omul,

care aprecierile verbale, ce ni se fac în legătură cu importanța ce o are dascălimea în societate, să le traducă și în fapte concrete. Și aceste fapte concrete însemnează a asigura pe seama dascălului român un trai modest de pe o zi pe alta și care lucru astăzi e departe de a exista. Considerațiunea, ce i s'a dat învățătorului cu ocazia distribuirii sporului pe anul 1926, arată adevărata priză, prin care se privește și apreciază marea problemă a culturii poporului la noi.

Din feliul cum suntem tratați de câțiva ani încoace, învățitorimea trebuie să mai scoată o învățătură prețioasă. Vorbele și promisiunile să nu ne mai încânte. Numai când din rândurile noastre încheiate va izbucni acea manifestare de voință puternică, care știe ce vrea, pe cine vrea și cum să vrea, nu mai atunci se va sfărâma o mentalitate din care se alimentează sistemele de „curbe Lalescu” și numai atunci pe ruinele a celor curbe întronată fiind baza coeficientului de răsplătă corespunzător coeficientului de muncă prestată, îmbunătățirea procentuală de salariu va putea fi satisfăcătoare și pentru învățători. Deci toată nădejdea să ne fie în puterile noastre, căci aiurea zadarnic am căuta-o.

a.

„Astra” din Sibiu.

Se știe, că Adunarea generală a Astei s'a ținut la Reghin, în 29 și 30 August 1925. Cu acest prilej a fost ales noul Comitet al acestui vechiu așezământ de cultură, pe timp de 5 ani. „Transilvania”, organul „Astei,” apărut de curând, publică lista membrilor noului comitet. Sunt reprezentate în acest nou Comitet toate păturile de intelectuali români. Găsim preoți, advocați, medici, funcționari superiori de bancă, chiar și politicieni, dar nu întâlnești un singur nume de învățător. Ori, cine cunoaște istoria culturală a Ardealului știe foarte bine; că în aceasta operă de desrobire sufletească, pe care a îndeplinit-o „Astra”, nime n'a contribuit mai mult și mai eficace, ca învățătorii. Șezătorile culturale, bibliotecile școlare, producțiuni pentru popor, cursuri de analfabeti și câte alte acte culturale, sunt toate înșghebate, conduse, organizate și susținute prin cei 5000 de învățători ardeleni, până în ziua de astăzi. Și pentru aceasta muncă titanică, săvârșită de cea mai numeroasă pătură de intelectuali români, iată răsplata! Cea mai înșositoare desconsiderare. Aceasta pătură nu poate avea nici barem un singur reprezentant în Comitetul central al „Astei”, a cărei conducere este monopolizată exclusiv pe seama advocaților, medicilor, profesorilor universitari și alți membri din pătura suprapusă, dar a cărei activitate și muncă este însărcinată în foarte mare măsură eroilor anonimi și în locul întâiu învățătorilor. Cu alte cuvinte: Comitetul central alcătuit

în cel mai larg „spirit democratic,” crede că își indeplinește cu demnitate și mândrie rolul de a convoca adunările Astrei și a organiza cu acele ocazii banchete „reușite”, în care osanalele și preamăririle pentru anumite persoane formează un program, cel puțin tot atât de înalt, ca însuși programul cultural al adunării, care se ține, și în beția aceasta de proslăviri uită cu totul, că ar fi o elementară datorie a acestor conducători, ca să dea atențiunea cuvenită adevăraților muncitori, cari înfăptuiesc cu adevărat programul „Astrei”, program care se alcătuește în plan cu ocazia adunărilor generale, dar care se execută în realitate acolo jos, în adâncurile păturii țărănești, prin învățători.

Aceasta desconsiderare jignitoare ar trebui de sigur să aibă ca consecință logică, refuzul oricărui învățător român din Ardeal și Banat, ca să se angajeze de acum în colo la muncă și activitate în cadrele „Astrei.” Atunci, când se fac „călduroase” apeluri la dascăli, ca aceștia să organizeze și conducă munca centrală la sate în numele „Astrei”, ar urmări în mod firesc, ca unul fiecare din ei să răspundă: sfidați fiind în acest chip de conducerea centrală, care n'a găsit de consult să aleagă un singur învățător din cei 5000, în Comitetul de conducere al Astrei, refuzăm a îndeplini orice activitate culturală, ce ni-se cere de „Astra.” Totuși fiindcă noi ne cunoaștem îndatoririle față cu poporul pe care-l conducem și luminăm prin școală, vom continua cu acelaș devotament să ne punem și în viitor în slujba acestui înalt ideal național, nu însă alături de Astra, ci în cadrele Asociației noastre învățătoarești, care are deasemenea în programul său promovarea intereselor culturale și economice ale țaranului român, alături de apărarea intereselor profesiei noastre. Am fi foarte curioși să știm, că luând învățătorimea română prin Congresele sale o astfel de hotărîre, care de sigur ar fi respectată de unul fiecare din membrii săi, cunoscând organizarea și disciplina destul de bună a acestei tagme, ce ar avea de răspuns respectabilii domni dela conducerea Astrei. Ce bilanț central ar putea prezenta adunărilor generale ale „Astrei” acești conducători „democrați”, fără concursul dascălimii române din cele aproape 4000 sate ardelenesti?

Scriind aceste rânduri, cu o deosebită amărăciune și regretând, că am fost nevoiți, să aducem aceasta plângere către lumea românească de pretutindenea, ne vin în minte vorbele recente ale Președintelui „Astrei” d-l *Vasile Goldiș*, care deschizând sedința de constituire a secției medicale și biopolitice la Cluj, a spus: „*nu vom scăpa însă din vedere, că obiectivul adevărat al „Astrei” a fost și rămâne țaranul român. Asociațiunea a fost dela început cetatea de apărare a românismului în statul opresor, iar astăzi ea vrea să înalțe poporul românesc la locul de frunte, ce i-se cuvine.*”

La rândul nostru întrebăm pe d-l Președinte al „Astrei”, cu cine vrea să ducă d-sa la îndeplinire acest program mareț? Cu

membrii comitetului central, cu profesorii universitari, cu directorii de bănci și cu alte persoane din înalta societate. Noi credem, că fără învățătorii satelor, acest program al Astei rămâne o simplă iluzie, un deziderat, care poate să infrumuseze doar o instituție, dar care nu poate produce rezultate reale acolo, unde nevoile urgente strigă după ajutorul nostru al tuturor.

Dar, încheind, adaugem, noi nu cerșim dela nimenea nimic. Noi ne revendicăm drepturi, pe care le-am câștigat cu sacrificii trudă și suflăt. Ni-se vor recunoaște sau nu aceste drepturi, nu ne schimbă nimic din datoriile ce avem în mijlocul poporului. Un câștig sigur am obținut: cunoaștem sistemul „democratic,” al păturii suprapusă ardelenesti, pe care aceasta, il flutură în fața mulțimii, ori de câte ori încearcă se revendice ardealul pentru sine.

A. Pora.

Dramatizarea ca mijloc de intuiție.

Problema transmiterii cunoștințelor a fost în trecut, este în prezent și va fi în viitor una dintre cele mai importante probleme. Multiplele cunoștințe, zestrea culturii trecutului, trebuie bine cunoscute, ca pe baza acestora să se poată clădi cultura viitoare. Din zi în zi neobositul suflăt omenesc născocoște noi lucruri, care deasemenea trebuiesc cunoscute. Abia ne-am familiarizat cu telefonul, telegraful etc. și iată că ni-se impune prin forța lucrurilor cunoașterea radiofoniei, radiotelegrafiei și incurând o să avem radio fotografie și nu mai știu ce mai *fie* sau *fonie*. Timpul va fi mai bine apreciat, spațiul mai puțin admirat, însă generația viitoare prea mult istovită de asimilarea atâtor cunoștințe impuse de împrejurări și nevoile timpului.

Și cum toate aceste se vor transmite, direct sau indirect, prin școală, preocuparea noastră principală trebuie să fie: când și cum s'ar putea predă aceste cunoștințe, ca ele să devie cât mai repede și cât mai bine apercipiabile, economizând timpul pentru celelalte multe, ce vor urmă în urma acestora ?

Cunoștințele se impun dela sine și se fixează în programele școlare fără prea multă bătae de cap; mijlocele de a le transmite ne rămân însă nouă. Există multe cărți îndrumătoare de metodă, dar individualitatea scriitorului nu este aceeași cu a mării masse de dascăli și deci numai în linii generale corespund necesității. Frământarea neconținută a dat naștere unui interes deosebit, care a pus și pune în mișcare mintea unui fiecăruia, pentru a arată drumul cel mai scurt și mai potrivit nevoilor.

Fără îndoială cel mai puternic mijloc de intuiție după concepția de azi, creiat pe baza experiențelor psihice și pe-

pedagogice, este lucrul manual și desenul. De când cel dintâiu a intrat în școală și cum copilul devine oarecum mai activ, ne-am pomenit cu noul termen, atât de accentuat azi în toate revistele pedagogice: *școala activă*. Școala însă nu va fi activă numai prin acest mijloc de instrucție, ci numai atunci dacă elevului i se dă prilej să contribuie la însușirea cunoștințelor, cu orice mijloc, atât în cursul tratării, cât și în cursul fixării cunoștințelor. Invățătorul în această școală este numai îndrumătorul, iar elevul printr'o activitate bine cărmuită muncește, născoceste, pentru a află calea și pe urmă să ajungă la țintă.

Acest fel de a ne însuși cunoștințele este într'adevăr calea cea adevărată, având în vedere că și acei oameni de știință, cari au stabilit legile, regulile sau sistemele cunoscute azi, au urmat deasemeni această cale. Invățătorul va trebui însă să ajute elevului în sistemizarea celor cunoscute și în clasarea lor între cunoștințele mai vechi.

Un mijloc de intuiție însă, despre care voi scrie în următoarele, nu se prea cunoaște. Acesta este: *dramatizarea*. Cuvântul în sine lămurește întrucâtva felul lui de a fi. Sub acest cuvânt înțelegem înscenarea unor povestiri, istorioare, dialoge, trialoage, etc. în tratarea cărora, chiar printr'o forțare oarecare nu ne-am putut folosi de mijloacele de *intuiție* obicinuite.

S'a observat anume, că bucățile de citire cu caracter uman, sau moral nu se pot intui îndeajuns prin puterea cuvântului. Ele având subiect abstract sau acțiune, nu pot fi pe deplin evidențiate și atunci s'a recurs la înscenarea lor. Iată de ex. povestea: Lupul cu mielul; cele două capre, etc. Unul dintre copii este lupul, altul mielul, păraul se desemnează cu creta pe padiment și într'o scurtă acțiune să joacă toată povestea. Ceialaltă și altele la fel. Fantazia vie a copiilor îi ajută să înțeleagă mai profund lucrul, să-i scoată singuri învățătura și s'o reproducă în fine prin viul grai. Și dacă mai adăugăm acestei rețete încă o notă de intuiție: modelarea vreii-unei scene din acțiune, pe urmă să o și desemneze în modul primitiv cum o știu ei — și în fine de pe aceste să ne explice toată întâmplarea, cred că neam ajuns pe deplin scopul.

Personal sânt partizanul oricărei inovații, care tinde la ușurarea percoperii cunoștințelor, dar totodată într'o privință, sunt și conservativ. Experiența m'a învățat, că dramatizarea nu se poate aplica decât în clasele inferioare, unde fantazia copiilor este mai vie, iar judecata nu-i stavilește în această privință. Aci totul merge foarte serios și totodată foarte plăcut, dar în clasele superioare totul devine comic și caraghios. Datoria noastră, aceloră în cari nu s'a stins încă dorul de a fi la curent cu ceea ce se întâmplă în jurul nostru și în specialitatea noastră, care ne preocupă, este, să primim orice inovație din domeniul științei pedagogice și numai după ce am încercat-o să ne pronunțăm

asupra ei. De obicei inovațiile apar ca un fel de reacțiune, emanaate de către vre-un reformator de bună credință, sau rareori de unul nemulțumit și năcăjit, și sunt duse la extrem. Noi însă trebuie să le cumpănim și să luăm din ele numai ce ni se pare bun absolut, să le combinăm cu cele mai vechi, dupăce și de aici am abandonat tot ceea ce nu mai corespunde azi. În urma unei astfel de chibzueli s'a născut de exemplu metoda combinată pentru scris-citit din metoda cuvintelor normale învechită cu totul și din metoda extremistă a fonomimiciei prea extremistă. Cea veche descompunea mai întâiu cuvântul și sunetele și apoi îl compunea, metoda fonomimiciei face tocmai invers, plus că atât la cunoașterea sunetului cât și a formei sunetului copilul se folosește de anumite semne, care îl ajută în aflarea sunetului. Deacolo s'a eliminat cuvântul normal, de aici s'a abandonat principiul despărțirii scrisului de citit. Cu metoda fonomimică copiii învață mai întâiu a citi literele mici tipărite. În curs de 6 săptămâni copiii știu deja citi. Se revine apoi și se formează din literele mici tipărite literele scrise și apoi învață a scrie. Această despărțire s'a abandonat și restul s'a combinat cu metoda cuvintelor normale și s'a născut astfel o nouă metodă combinată, foarte bună. Sunetele se scot din povestea, care se dramatizează, și cu ajutorul mimicii se compun apoi cuvintele. Cluj

Durere, nevoile zilnice, care ne apasă cu atâta tărie nu ne îngăduie încă să dăm mai multă viață școlii, ceea ce întârzie în mod regretatul reîntegrarea ei, așa dupăcum s'ar cere. Sperăm însă, că viitorul apropiat ne va ridica iarăș asupra preocupărilor mărunte și ne va da puțința să dăm *suflet* pereților școlii românești, cari se ridică cu atâta jertfă din partea oamenilor de bine. Iar noi, cei cari ne-am propus să muncim și prin tăria slovei vom fi gata să dăm toate lămuririle de lipsă spre o cât mai bună orientare.

Cluj.

Traian Florian profesor.

Anunț.

Titlul provizor No. 1363 eliberat de Banca Invățătorilor S. A. Cluj, despre 2 (două) acții în valoare de 500 (cincisute) Lei asupra Teodor Pănăzeanu inv. dir. în Sâncel p. u. Blaj, s'a pierdut și se declară de nul și nevalabil, în mâna ori cui s'ar afla.

Sâncel, la 10 Februarie 1926.

Teodor Pănăzeanu

inv. director.

Învățătorii din Ardeal și examenele de definitivat.

În sfârșit, după doi ani de neîndreptărire, cauzată de Ministerul instrucțiunii publice, în baza rapoartelor trimisă de unii inspectori școlari din Ardeal, cari au aflat de cuviință, că e bine să se treacă cu atâta ușurință peste drepturile câștigate și garantate de legi a unui însemnat număr de învățători din Ardeal, s'a revenit și Ministerul prin decizia No. 7175 din 18 Ianuarie 1926, a aprobat ca tuturor învățătorilor din Ardeal, cari la 1 Sept. 1924 aveau trei ani de funcționare și numire cu titlul definitiv să li se respecte acest titlu și să fie scutiți de examenul de definitivat.

Astfel toți acei învățători tineri, cari au fost numiți în învățământ pentru prim dată cu decret din partea Consiliului Dirigent și mai târziu de către Secretariatul general al Instrucțiunii din Cluj și la 1 Sept. 1924 au avut minimum trei ani de serviciu impliniți, nu mai sunt provocați, ca în anii trecuți, să se prezinte la examenul de definitivat.

În curs de doi ani de zile, de când printr'un simplu ordin ministerial li s'a nesocotit deodată drepturile, ce le aveau și li se cuveneau treptat la câteva categorii de învățători din Ardeal, conducerea Asociației a trebuit să intervină și să facă numeroase drumuri la București, până în urmă factorii în drept s'au convins, că aveau, pentru unii învățători din Ardeal, Articolul 224 din noua lege a învățământului, n'a fost respectat. Durere însă, până în prezent în Minister nu s'a înțeles, că o nedreptate făcută nu mai atunci poate fi socotită ca reparată, dacă se îndreaptă pe deplin și dacă pentru pagubele materiale, ce le-au avut învățătorii pe urma nerespectării dreptului asigurat de lege, li se acordă despăgubirea cuvenită, în cazul dat pe doi ani retroactiv.

Prin ordinul de mai sus n'a fost încă soluționată cauza acelor învățători din Ardeal, cari la 1 Sept. 1924 aveau șase ani de serviciu și acelora, cari aveau doisprezece ani de serviciu. Acești oameni ar trebui să fie puși în gradul și leaful corespunzătoare, ce li se cuvine în baza anilor serviți și a drepturilor cu cari s'au numit în învățământ. Pentru trecut asemenea trebuie să fie rebonificați. Căci pe nedreptul de doi ani de zile au fost despoiați de ceea ce până la 1 Ianuarie 1924 li s'a acordat colegilor lor, cari au avut norocul să aibă cu un an de serviciu mai mult, fără însă să fi avut altă pregătire, ori alt titlu.

Cerem dar dreptatea deplină și mai pre sus de toate cerem respectarea drepturilor legale și scutirea de a mai fi apreciați de persoane, care nu voesc să știe ce înseamnă drepturi câștigate.

Numirea inspectorilor și revizorilor școlari.

În ședința dela 26 Nov. a adunării deputaților, colegul nostru D. Ţoni a făcut următoarea comunicare, pe care o publicăm în rezumat pentru adevărurile cuprinse în ea :

„Unul din lucrurile cele mai rele, ce au stat în calea dezvoltării școlii românești, a fost sistemul de recrutare al personalului de îndrumare și control : revizoratele și inspectoratele școlare s'au dat — aproape în totalitatea cazurilor — ca răsplată pentru serviciile aduse unui partid politic.

Un singur criteriu trebuia să călăuzească alegerea personalului de control : valoarea didactică și morală a celor meniți să îndeplinească un rol de covârșitoare răspundere. Acest criteriu a fost însă neconținut înlăturat, pentru ca în loc să se întroneze celalt — așa de dezastruos pentru școală — criteriul meritelor politice.

S'a creat un număr imens de revizori și inspectori de tot felul, pentru plasarea devotaților politici din rândurile corpului didactic, — fără să se aibă în vedere, că prin această neîngăduită procedură, nu numai se stânjenește progresul culturii naționale, dar se ucide entuziasmul și se micșorează energia tuturor adevăraților slujitori ai școlii — prăbușindu-se astfel și ceea ce s'a creiat până astăzi.

Sunt pozitiv informat că se pregătește inzestrarea învățământului, — în timpul cel mai scurt — cu un potop de revizori și inspectori inamovibili, pentru ca școala să fie și în viitor supusă influenței politice și pentru ca orice puțință de schimbare a metodelor, care o stăpânesc în clipa de față, să fie înlăturată.

Noi cerem să se schimbe sistemul de recrutare al personalului de control, să ajungă conducători ai școlii numai cei cu merite necontestate și cari au putut înfrunța un concurs sever și atunci desigur inamovibilitatea va fi o necesitate și va avea unanimitate aprobare.

Fac un călduros apel la d. ministru al instrucției publice și la toți membrii acestei Adunări, ca trecând peste ori ce alte considerații mărunte să privească școala numai în marea ei funcție socială și națională și să înlăture din drumul dezvoltării sale tot ce ar putea să-i distrugă rezultatele”.

La această comunicare noi adăogăm, că temerea d. coleg Ţoni a fost întemeiată. În Ardeal s'a trecut peste valoroși membri ai corpului didactic, numindu-se oameni, cari nu cunosc rosturile noastre culturale de aici, nici limba minorităților etnice, nici atâtea împrejurări, care sunt condiții esențiale, pentru a putea ajuta la promovarea învățământului.

Un organ de îndrumare nu trebuie să fie înarmat numai cu legea învățământului, sau regulamentul.

El trebuie să cunoască profund mediul în care funcționează școala, numai atunci se poate considera îndrumător al vieții culturale. Altfel rămâne ceea ce au fost cei mai mulți inspectori școlari trimiși: *funcționari* ai ministerului.

Obligativitatea învățământului.

Amendele școlare și doleanțe învățătoarești.

Domnule Redactor!

Fie-mi permis și din parte-mi a da publicității reflexiunile mele privitoare la amendele școlare în legătură cu obligativitatea impusă prin noua lege școlară.

Nu e de puțină importanță a ne ocupa cât mai intensiv cu aceasta problemă, care pare a lovi cu o putere nedescrisă în învățătorul școlai.

Și acum să-mi fie permis a descrie aici în coloanele revistei noastre chiar loviturile, ce însumi le-am primit din partea țăranilor, puși și ei la cale de către prieteni de ai școlai în urma aplicării obligativității.

Voiam să fiu cu bună tactică, pregătind țăranii cu $\frac{1}{2}$ an încă din primăvara an. 1925 pentru obligativitate. Eră ca într'o duminică să le țin o conferință în biserică. L-am rugat pe preot, ca să-i anunță. După terminarea serviciului divin cerc să-mi încep conferința. Dar ai avut cu cine? Nu puteau ieși țăranii pe ușa bisericei, când au auzit vorba de școală.

Cu altă ocazie îi chem la școală, să le țin conferința. Acolo mi-a succes, ca să le spun unele părți mai esențiale din lege, dar nu fără unele vociferări, că legea o fac domnii și de ne vom ținea de ea va trebui să luăm straița și bâta în mână. Aceasta eră părerea țăranilor.

Uitați-vă! Le ziceam. Astăzi suntem noi stăpâni. Trebuie ca să învățăm cu mic cu mare, pentru ai stăpâni pe neromâni și cu mintea nu numai cu puterea s. a. s. a.

E curioasă concepția țăranului. El voește să-și dea copiii la școală și mai ales pe băieți (fetele numai au lipsă de atâta școală), dar numai atunci, când și-a terminat orice lucru la câmp. Din Decembrie până la sfârșitul lui Februarie. Mai mult nu.

Țăranii din cătunul Văltor o întinderea comunei Zlatna către Bucium-Poeni de 10—15 km. dela centru, doriau cu tot dinadinsul să aibă școala lor.

Le-am umblat de rând și le-am deschis o școală de cătun în localul unui proprietar, fost cărciuă (han) până când ne va da mâna să ridicăm un local nou și le-am pus învățătoare.

Dar ce s'a întâmplat? După-ce au văzut oamenii, că sunt constrânși să-și trimită copiii regulat la școală, au început să despezere și să blesteme pe toți aceia, cari le-au pus școala în cătun. Să fi știut mai bine i-ar fi dat foc hanului, până no fi școală.

Revin la efectul conferinței mele dela școală. Mare parte dintre țărani și-au ținut copiii după plac la treburile lor. Ce eră să urmeze? Amende. Dar și acele cu tactică. Numai 5 Lei la zi de I. amendă plătită. Căci ce ziceau? Mai mult folos am eu de capră, oaie, vacă, porc, pe cari le păzește băiatul meu și după cari trăiesc, de cât de școală.

A urmat a 2-a pedeapsă cu 10 Lei la zi. Acum au început izultele și blăstemele pe stradă și în toate părțile. Ba veneau în grupuri la școală, insultând și cerând ca să le scuz pe toți băieți sub diferite pretexte, încât zi și noapte nu puteam închide ușa de ei. Lucru de sine înțeles, dacă scuzam pe unul trebuia să-i scuzi pe toți. Nu au fost scuzați fără motive grave nici unul. Urmarea? Mă trezesc într'o bună zi cu 9 oltoi scoși și duși dintr'o grădină dela marginea satului. Fac raport la Prefectură, în care descriu situația mea gravă și revolta țăranilor, din care ușor să poate naște bolșevism.

Prefectura ordonează anchetă, al cărei rezultat a fost zero. Adecă nu a fost zero, căci unii dintre țărani, în urma interpretării de cuvinte greșit luate din raportul meu m'au mandat în judecată. La o pertractare am fost peste Dealul-Mare la Abrud, depărtare de 30 km. și va mai urmă și altă pertractare.

Ce se întâmplă mai departe? Se începe anul școlar 1925—26. Fă pregătirile pentru începere. Anunța părinții pe fie-care în particular prin un aviz școlar înmanuat de primărie, ca să știe câți copii obligați are și când să-i scrie și trimită la școală.

La 1 Sept. se încep înscrierile. Se înscriu o parte însă două părți nu. Prin 25 Sept. facem înscrierea forțată și dăm primele amende. Țăranii în timpul acesta în loc să-și trimită copiii la școală fac diferite arătări contra mea la diferite autorități, a Revizorat, la Inspectorat, ba chiar și la Ministru, aducând fel și fel de acuze nebazate.

Revizoratul și Inspectoratul au și ordonat ancheta. Ancheta s'a ținut la 19 Oct. pe când s'a fost dat și a 2-a listă de absenții cu amende. Rezultatul anchetei nu se știe. Se știe numai atât, că incasarea amendelor s'a sistat până la alte dispozițiuni. Și acum poate vedeă ori și cine, ce incurcătură babilonică s'a făcut. De o parte suntem amenințați cu pedeapsă, dacă nu executăm dispozițiunile legi, iar de cealaltă parte amende nu să mai pot da, fiindcă nu s'au incasat cele vechi. Dar țărani au triumfat și aici, iar eu am rămas bătut. Ca consecință se poate vedeă absoluta scădere a prestigiului învățătoresc, despre care cred și țărani, cari la intervenția unui prieten al școlai — 3 arătări au făcut și de 3 rânduri de pedepse au fost scutiți. Numai după aceste vor urmă arătările țăranilor. Nu peste mult mă trezesc cu o altă pacoste. Tot dela grădina mea se fură 2 oi din cele mai frumoase. Iar acum în 29 Decembrie mi-au aprins și casa, care a ars cu desăvârșire. Iată consecințele amendelor, când

mai ales țăranii în revolta lor pentru pedepse mai au la spate, în umbră, câte un învățător chiar oficianț al administrației, prieten al școlai. Și încă mă tem să nu ajung soarta colegei Ștefania Georgescu din Mărgăritești. Bine, e recunoscut că legea trebuie executată, căci a sosit timpul și nu mai putem rămânea de răsul altor popoare. Dar când ne dăm seamă de această împrejurare trebuie să ne cugetăm la respectul și sfințenia de care trebuie să fim pătrunși pentru aceea lege. Mult am dori să știm și aceea, că învățătorul are numai datorințe nu și drepturi? Ori în învățător poate lovi ori și ce mediocru părilit, pe când el nu are voie a se apăra? Cel puțin eu așa am înțeles, după ce în repeșite rânduri am cerut permisul forurilor mele superioare, ca să pot înainta și eu acțiune judecătoreie contra atacurilor calomniatoare venite dela diferiți indivizi și tot de atâtea ori am fost refuzat.

Ar fi de dorit, ca D-nul Ministru al școlaelor să dispună darea Regulamentului de aplicare la legea nouă școlară.

Organele de control cu ocaziunea inspecțiilor ar trebui să se intereseze și de partea aceea grea în executarea legii, unde învățătorul întâmpină dificultăți, să tindă a convinge chiar și pe D-nul Ministru despre acele dificultăți în scopul remedierii acelora.

Altcum funcțiunea noastră devine adevărat calvar, un mai ales pentru învățătorul harnic și conștientios.

Să nu ne sfiim a adopta — fie și dela maghiari, — părțile bune din dispozițiunile lor legislative școlare. Cu surprindere găsim prin dosarul arhivei fostei școlă de stat maghiară acte de interes public școlar de pe timpuri, în cari se pot vedea stâlpii școlai de stat, ca reprezentanți ai comitetului școlar, ca Dr. Ölberg Gustav judecător de tribunal și consilier regesc, Gere Adolf consilier Ministerial, Csiky Ioan protosințel și Arhimandrit episcopesc onorar s. a. m. Aceștia îngrijeau cu graiul și cu scrisul, ca interesele și prestigiul școlai să fie susținut de jos până sus.

Aproape întreg dosarul de pe timpuri e redactat de aceste persoane dinstinse și cu poziție aleasă socială. Ca dovadă despre interesele, ce au purtat unghiul școlai și învățământului peste tot, sunt edificile pompoase cu toate aparatele și cu toate recvizitele rămase. Și acum să analizăm stăruința oamenilor noștri de seamă de prin sate și orașe de a ridica școlai. La aceasta e de ajuns a reproduce cuvintele D-nului prefect dr. Velican rostite în ședința comitetului județean din 20 Februarie 1925, unde zice, că „comitetele școlare din întreg județul — cu puține excepțiuni — nu-și fac datorința”. Detunătoare au fost apoi cuvintele d-nului director general al inv. primar, P. Ghițescu rostite la congresul învățătorilor din 6 Sept. 1925, ținut în Timișoara, când zice „comitetele școlare sunt o ficțiune”. E destul atât, ca să cunoaștem situația comitetelor și a școlai din întreaga

țară. Insu-mi individual nu voesc a contesta, că nu vor fi și școale cu comitete bune, foarte bune, cu aranjamente, care le face cinste, însă de acele foarte puține.

În urmă rămâne, că „sufletul școlii” a fost, este și trebuie să fie învățătorul. Bine, dar și învățătorul ori cât ar fi de zelos și vigilant, totuși nu-le va putea face pe toate. — El învățătorul să conducă cele 7 clase primare și supraprimare, școala de adulți, să se îngrijească de curățirea localii școlii, de combustibilul școlii, să facă cor școlar, să se gândească de reparațiunile școlii, când nu sunt parale, să conducă gestiunea școlii, să tracteze cu părinții copiilor absențiile școlare, să concheme comitetul școlar, care abia a 3-a a 4 oră se prezintă, ori nici atunci, preferind mai bine a semna procesul-verbal, să țină conferințe în Duminici și sărbători cu sătenii, să lucreze teren de experiențe economice de model cu copiii, să se mai prezinte și în societate, unde-l așteaptă înființarea de cooperativă și bancă-populară, iar pe urmă dacă mai rămâne timp să-și vadă și de gospodăria lui și de familie, care de regulă la învățător e mai neglijată din cauza atâtor ocupațiuni. Bine, se poate pretinde dela un om atâtea? E posibil aceasta? Eu susțin, că nu. Și atunci ce se întâmplă? Majoritatea învățătorilor, trecându-le toate aceste îndatoriri impuse în puterea oficiului prin sîta conștiinței, le cerne, vede că atârnă greu, în majoritatea cazurilor se distrug, nu fac nimic, ori deși fac pentru ochii controlului.

Oare să nu mai existe intelectuali în întinsa noastră țară, cari să poată fi puși la contribuția deștelenirii ogorului național?

Unde sunt sufletele mari și inimele înțelegătoare, care să vadă pericolul național, cât timp învățătorii și cu ei școala nu sunt sprijinite în acțiunea lor de salvare și emancipare a poporului? Învățătorul a rămas singur, ca să edifice școala poporului, să regenereze cultura? Învățătorul dorește însă ca atunci, când dă dovadă de râvnă la muncă să fie prețuit și sprijinit după merit și de organele de control, iar lichelele și paraziții, cari trag chulul statului, ridicând lefurile ani și zeci de ani văzându-și de alte afaceri mai rentabile, fără a fi de folos școlii, să dispară de pe arenă școlară.

Dorește apoi învățătorul, ca ordinea date să fie respectate de sus până jos. De încheiere dorim o grabnică revindicare a lucrurilor de așa fel, ca primul șef al „Statului Școlar” D-nul Ministru al școalelor să aibă bunăvoința, ca precum a făurit aceea lege școlară a învățământului primar, care-i face cinste, și-i bine venită, să o și impună nu numai învățătorilor, ci tuturor organelor administrative, precum și comitetelor școlare, a căror conlucrare se recere la ajungerea rezultatului dorit.

Zlatna, la 12. Ianuarie 1926.

Petru Petringenar

inv. dir.

Cronică.

O hotărîre în extremis . . .

Multe ciudăţenii se petrec în timpul campaniei electorale. Unei astfel de ciudăţenii, unice în felul său, a căzut jertfă pionerii satelor noastre „învăţătorimea română.”

Consiliul de miniştrii, în şedinţa din 9 Februarie a. c. a stabilit, că intrucât, în noua lege administrativă este precizat, că învăţătorii fac parte de drept, din consiliile comunale, ei nu pot fi înscrise în liste, pe motivul că s'ar produce învrăjbiri la sate. Cu un cuvânt de ce să mai candideze şi eventual să fie aleşi şi alţi învăţători.

Argumentul e delicios, inversându-l, s'ar putea răspunde: Să se generalizeze sistemul. De ce se mai alege şi celeilalte categorii de cetăţeni, cum sunt: muncitorii, agricultorii, comercianţii, căci şi acestia au după lege reprezentanţii lor de drept, dintre membrii Camerelor agricole, camerelor de comerţ şi industrie. Pentru ce s'a făcut această excepţie numai cu învăţătorii şi preoţii? Dacă corpul didactic, dă un contingent enorm şi ei sunt elemente culte şi cu influinţă la sate, aceasta înseamnă că sunt primejdioşi pentru cineva? Numai astfel se poate înţelege, că sfera lor de activitate şi autoritatea lor să fie redusă şi de aici provine hotărîrea Consiliului de miniştrii.

Dar această chestiune trebuie privită şi din alt punct de vedere.

Alegerile comunale se fac pe baza legii administrative, care în art. 150, 160 şi 161, arată precis cari sunt incompatibilităţile. Dacă învăţătorimea este eligibilă, atunci cum a putut Consiliul de miniştrii să modifice legea existentă? Competenţa a easta ar fi avut-o numai parlamentul. Ca nu a aparţinut sub nicio formă Consiliului de miniştrii, care în felul cum a procedat, a substituit puterea legiuitoare şi a fixat incompatibilităţi electorale. Această procedură a clasificăm de o ultimă inovaţie în materie de constituţionalism şi separaţie a puterilor în stat.

Această interpretare nelogică, ce s'a dat pentru învăţătorimea română, prin faptul, că a fost eliminată de-a primii sufragiile concetăţenilor ei, pentru consiliile comunale, a trezit în tagma dascălească o adâncă decepţiune, lăsând o rană nevindecabilă. Şi în faţa ei, ne întrebăm cu mirare, ce a determinat guvernul pentru a lua o asemenea măsură? Ea e semnificativă şi dătătoare de multe confirmări . . . Vom reveni. E. E.

În atenţiunea învăţătorilor. *La încheierea revistei am primit ştirea şi suntem împuterniciţi a aduce la cunoştinţa în-*

vățătorilor, că Dl ministru al Instrucțiunii publice a admis, ca învățătorii din Ardeal, numiți cu titlul definitiv și cari la 1 Sept. 1924 au avut trei ani de serviciu, apoi cei cari la 1 Sept. 1924 au avut 6 și 12 ani de serviciu și n'au fost încadrați la timp în drepturile lor corespunzătoare, să le fie asigurate și recunoscute acele drepturi. Pentru trecut, diferențele de salar, provenite din neîncadrarea la termen vor fi de asemenea plătite, urmând ca în acest scop să se voteze de urgență un credit de cincisutemii Lei. Întreagă aceasta chestiune atât de justă și legală, care amărește pe mulți învățători din Ardeal deja de mai bine de doi ani, în sfârșit în cel mai scurt timp va fi pe deplin soluționată, producând astfel o mulțumire sufletească generală, văzând că Onor. Minister are toată bunăvoința de a face dreptate celor neîndreptățiți.

Pentru înzestrarea școlilor. Bibliotecă Pavel Suru din București Calea Victoriei 73, ne aduce la cunoștință, că a editat o serie de portrete a celor mai de seamă bărbați dispăruți ai neamului nostru.

Dorind ca aceste tablouri să fie cât mai mult răspândite, mai ales, că se simte lipsa de tablouri istorice, Ministerul le recomandă școlilor, ca fiind folositoare. Costul alor 10 portrete este de 100 Lei (una sută Lei).

Necrolog. † Gheorghe Bocoș învățător penz. în comuna Petrești, jud. Someș, a încetat din viață după o activitate de 35 ani în serviciul școlii. A fost condus la locul de odihnă, de toți învățătorii din apropiere, defunctul bucurându-se în viață de stima și dragostea colegilor săi. Odihnească cu dreptii!

Necrolog. † Aurel Oherguța, învățător în Făget, președintele Cercului cultural al învățătorilor din Făget, a încetat din viață. Dumnezeu să-l odihnească!

Locuri vacante în învățământul primar. În Monitorul Oficial din 28 Ianuarie 1926 No. 23, a apărut tabloul locurilor vacante în învățământul primar urban și rural.

Membrii titulari ai corpului didactic primar, cari doresc a fi transferați în aceste locuri vacante, sau ce eventual ar deveni vacante prin mutările altora, vor înainta cererile de transferare Inspectoratelor școlare respective până la 1 Aprilie.

Când transferarea se cere pentru o școală din altă regiune, inspectorul regional, care a primit cererea este obligat, ca până la 15 Aprilie s-o înainteze regiunii unde se găsește școala la care s'a cerut transferarea. Această cerere va fi însoțită de avizul motivat al inspectorului primar respectiv.

Pentru autoritățile noastre școlare. Învățătorul *Ilarion Bozga*, din Borgoprund jud. Năsăud, se plânge într'o lungă corespondență către Revista noastră, că autoritățile școlare în drept, nici până astăzi, nu i-a rezolvat cererea de pensionare trimisă cu toate actele în regulă de aproape un an de zile.

Veteranul învățător, ajuns la vârsta de 70 ani, și-a pus întreaga lui energie și putere în serviciul școlii, timp de aproape 50 ani, iar astăzi cererile lui stau rătăcite poate prin cine știe ce colțuri de birouri părăsite și prăfuite.

Noi, cari avem îndatorirea să veghem asupra felului cum se înțelege a se rezolvi toate dorințele justificate ale colegilor noștri de pretutindena, nu putem avea în cazul de față, decât un cuvânt de protest față cu aceia, cari chemați fiind și datori să stea în serviciul celor îndreptățiți, neglijează până într'atâta aceasta datorie. Cerem On. Autorități, să binevoiască a pune mai multă grijă în satisfacerea nevoilor învățătorimii noastre.

Examenul învățătorilor. *Ministerul Instrucției a dat următorul comunicat:* Examenul de înaintare pe loc la gradul II al membrilor corpului didactic, cu trei ani de funcționare cu titlul definitiv, se va ține cu începere dela 1 Martie 1927.

Pentru a fi înscriși la acest examen, doritorii vor face cereri, cu cel puțin 1 an înainte, la inspectoratele regionale pentru a li se face inspecția specială cerută de lege. Nota inspecției speciale va formă prima medie parțială eliminatorie a examenului.

De asemenea candidații vor dovedi, că pedepsele au fost prescrise.

Examenul va constă din două probe scrise: una cu subiect pedagogic sau din istoria literaturii române, iar a doua cu subiect științific în legătură cu mediul în care trăesc învățătorii. Se va da și o probă orală asupra lucrării „Oameni aleși” (vol. I ediția a. III. Editura „Cartea Românească”).

Toate aceste trei probe sunt eliminatorii. Numai candidații, cari vor obține media 7,50 la fiecare probă vor fi înaintați.

Indemnăm pe toți învățătorii, cari au 3 ani de serviciu, de când au fost numiți ca învățători definitivi, să ceară să li-se facă inspecția specială, în vederea examenului de înaintare. Vor cere și aceia cari la 1 Sept. 1924 n'au avut 6 ani împliniți de serviciu. Pentru cei cu 6 ani sau mai mulți și cari nu sunt încadrați cu leafa învățătorilor gr. II. Asociația a intervenit la Minister să li-se acorde dreptul la leafa inv. gr. II. Până acuma n'avem un răspuns pozitiv, s'a făcut însă asigurări formale, că drepturile câștigate până la 1 Sept. 1924 vor fi respectate. Învățătorii pe cari îi privesc examenul de înaintare să nu neglijeze înscrierea pentru inspecție, căci aceste examene se țin tot la 2 ani.

Aviz.

D-nii abonați, cari după noua împărțire administrativă, au trecut cu comunele la alte județe, eventual comuna a luat altă numire, sunt rugați a o comunica aceasta Administrației revistei, ca expedarea revistei să se poate face la noua adresă.

Cărți, Reviste.

Traian Florian: „Lucru manual. Broșura a III-a cu 94 ilustrațiuni în text.” Cluj, 1925. Prețul 25 lei.

D-l Traian Florian, profesor de lucru manual la Școala normală de învățători, ne-a dat acum broșura a III-a din cursul complet de Lucru manual. Broșura întâia cuprinde indoituri de hârtie, a doua indoituri și tăieturi, tăieturi și lipituri, împletituri și țesături, iar cea mai nouă lucrări din carton subțire (semi-carton), lucrări diferite din carton, de intuiție, legatul cărților și hărți în relief.

Și expunerea din broșura aceasta se bucură de claritatea, care a caracterizat cele două premergătoare. Numărul cel mare al ilustrațiunilor executate bine, după desemnuri originale, ușurează foarte mult întrebuițarea cu succes a acestui manual auxiliar nu numai de către corpul didactic, dar și de către elevi și de către orice amator al lucrului manual.

Materia tratată în broșura aceasta prezintă și un interes practic.

Primirea, care s'a făcut celor două broșuri de mai înainte, garantează și succesul acestei a treia broșuri.

V. L.

„**Stuparul Român.**” Colegul nostru Nicolae Voina dir. școlii prim. de stat din Vaidei (p. Orăștie, Jud. Hunedoara) propagandist apicol al Min. Instrucției și fostul redactor a revistei „Stupăritul,” care revistă, proprietarul și administratorul ei a sistat încă în decursul verei 1925, scoate o nouă revistă de agricultură cu numele „*Stuparul Român.*”

Comitetul de redacție este compus din tot ce are neamul românesc mai bun și mai select pe acest teren, ca *Pr. Nicolae Martinovici* prof. de apicultură, șeful Regiunii I. agricole, v. prez. de onoare a S. C. A. R., *Dr. Florin Begnescu* prez. soc. nat. de apicultură, autorul mai multor cărți de ap., *Al. Popa Lisseanu* prof. de ap. șeful regiunii V. de Apicultură, *Popovici Cercez*, profesor, dir. școlii de apicultură din Chișinău, *D. I. Stamatalache* redactorul „Buletinului Apicultorilor” v. prez. S. C. A. R., *Vasile Corodan* prof. de apicultură șeful regiunii II. agricole; *Al Vlad*, preot ortodox, mare agricultor; *I. Vicoveanu* institutor agricultor în Bucovina.

Dupăcum vedem, D-l. Voina, fără a face sfără în țară a adunat în jurul D-sale, într'un ciorchin pe cele mai harnire albine, într'un buchet pe cele mai melifere flori, într'un comitet de redacție pe cei mai competenți apicultori recunoscuți azi la noi, ca prin munca lor prolifică să dea o direcție apiculturii raționale și moderne spre folosul neamului. Membrii comitetului, precum și munca cunoscută și depusă de D-l. Voina pe acest teren, ne dau o garanție vie, că revista D-lor „*Stuparul Român*” umple un gol necesar în terenul acestei indeletniciri și izvor de bogăție națională. Recomandăm revista cu toată căldura sufletului nostru fraților și colegilor învățători pentru a-o abonă pentru ei, sau bibliofeca școlii.

În legătură cu aceasta nu putem în deajuns recomanda fraților colegi dela țară, ca să se ocupe intensiv cu apicultura, care este un ram al economiei competent direct lor, împreună cu mari venite, care contribuesc la lușurarea soartei lor atât de mașteră. Stupăritul condus raționa întrece de 2 ori biata leafă a învățătorului de azi. Între toate ramurile de economie însă, acest ram cere cel mai mult studiu. D-l Voina, ca și până acuma stă la dispoziția apicultorilor cu sfaturi, îndrumări; ca propagandist apicol al Ministerului Instrucției va ține, ca și în vara trecută, cursuri de apicultură de câte 14 zile pentru învățători, preoți, studenți etc.

Iată pentruce este atât de însămnată aceeașta revistă pentru noi. Spriginiți-o, abonați-o și răspândiți-o în jurul Dvoastră, ca pe un lucru bun și folositor.

Revista apare în *Deva*. Abonamentul e 150 Lei anual, care se trimite pe adresa „*Stuparul Român*” (Librăria Românească) *Deva*.

Redacția: *Nicolae Voina* dir. școl. *Vaidei*, p. *Orăștie*, Jud. *Hunedoara*.

In interesul Culturii Poporului. Ni s'a expedit, primind in zilele din urmă Manualul pentru Cultura Poporului sub titlu de „Călăuza Invățătorilor” de Mihail Gyerkes invățător de stat și redactor al revistei „Tanitók Lapja.” Această călăuză e o lucrare întocmită pentru cultura poporului, conținând administrația școlară și activitatea socială a invățătorului in afară de școală.

In baza învățământului școlar, instruirea și educația copiilor poporului e o datorie din oficiu a invățătorului Instrucțiunile detaliate referitoare la indeplinirea acestor sarcini, invățătorul le va gasi in partea I-a a manualului. Apoi mai departe va găsi directivele referitoare la formarea organizațiilor cu menire la propășirea poporului pe terenul social și economic, adică referitoare la activitatea invățătorului și colaborarea intelectualilor din comună desfășurată in interesul culturii poporului.

Urmează detalii asupra învățământului de stat și particular, chestiuni in atingere cu interesele învățătorimii; apoi inființarea organizațiilor cu scop cultural in sate, cari vor funcționa sub aripile „Asociațiunii pentru cultura poporului”, propunând ca chestionarul acestor instituții să fie invățătorul. Aceste vor fi sectiile asociațiunii generale și vor fi in legătură unele cu altele.

Căminul cultural al tinerimii va fi școala, iar căminul cultural al mișcărilor sociale și al organizațiilor adulților va fi „Căminul Asociației pentru cultura poporului.” Pentru aranjarea acestui cămin prezenta călăuză arată și un plan tehnic de construire.

Cercetând cu deamănuntul aceasta carte, ii datorăm editorului toată recunoștința pentru lucrarea lui, indemnând pe ori cine să și-o procure pentru instrucția lui folositoare. Modelele precise, impulsurile și incurajările din ea aprind in sufletul multora o scântee pentru munca de cultură, ca apoi in urma roadelor să se bucure sute și mii de oameni.

O recomandăm cu căldură pentru oricine, dar mai cu seamă invățătorilor, precum și diferitelor instituțiuni și biblioteci. Prețul unui exemplar e Lei 100. Se află de vânzare la administrația revistei „Tanitók Lapja” Odorheiu.

In Editura Librăriei Băncii Invățătorilor din Cluj au apărut 2 broșuri „Lucru Manual” de D-l T. Florian profesor la școala Normală din Cluj, pentru folosința școalelor normale, atelierelor școlare și grădinilor de copii. Socotind aceasta lucrări de folos membrilor corpului didactic, le recomandăm cu toată căldura.

Ministerul Instr. face cunoscut următoarele: D-l General de rezervă Alex. Anastasiu a dat la lumină o lucrare intitulată „Dinastia Regală și Poporul român” cu o prefață de D-l Profesor Iorga. Ca supliment la această lucrare se oferă portretele Suveranilor, purtând coroana regală. Prețul broșurei împreună cu portretele este de 50 Lei. Comenzile se vor adresa direct autorului in București Str. Popa-Tatu No. 25.

Ștefan Meteș: *Regele Ferdinand al României*. Edit. „Ardealul” Cluj. Pop. 280 Prețul 120 lei. La 24 August 1925 M. S. Regele a împlinit vârsta de 60 de ani. A fost o aniversare, care ar fi trebuit sărbătorită în întreg cuprinsul țării, organizându-se serbări populare și școlare, fiind acest prilej foarte potrivit pentru a aminti faptele mari ale M. S. Regelui. Din motive pe cari aici nu le discutăm, țara a fost lipsită de această bucurie, mărginin-du-se guvernării să întemeeze din visteria țării, unde se varsă obolul celor mulți și săraci, o fundație care să poarte numele Regelui.

Ardealul prin istoricul său, d. St. Meteș, și-a adus omagiul cu acest prilej, prin scrierea comemorativă de care ne ocupăm. Citind paginile acestei opere vom cunoaște, începând cu tinerețea până în zilele noastre, viața și faptele M. S. Regelui.

Pentru a documenta cele 12 capitole d. Meteș va da pa-sagii întregi din cuvântările M. S. Regelui, rostite la diferite ocazii festive.

Cartea aceasta, fiind scrisă foarte limpede și însoțită de o mulțime de ilustrații, este o lectură plăcută și instructivă. Nu trebuie să lipsească din bibliotecile școlare. În ea învățătorii vor găsi bogat material pentru cuvântările lor la cercurile culturale,

C. Iencica.

Școala Someșană. Cu începerea anului 1926 în orașul Dej apare o nouă revistă dascălească. E un organ de publicitate al secției învățătorilor din județul Someș. E un nou steag ridicat în numele unei idei de a cărei importanță ne dăm seamă cu toții. Are în vedere strângerea și închegarea cât mai solidară a rândurilor învățătoresți din acel județ. Și-a pus ca scop de a fi o îndrumătoare în chestiuni practice și pedagogice pentru învățătorii județului. Toate aceste sunt lucruri atât de bine venite și atât de necesare, pentru propășirea școlii românești între împrejurările de astăzi, când greutățile, ce se întimpină în chestiuni de operă școlară și culturală sunt multe și felurite. Articolele apărute în No. 1 și 2 al revistei sunt o dovadă, că noua publicațiune își înțelege menirea și tot odată ne îndreptățește a crede, că în feliul acesta se va trage o dâră de lumină, a cărei efect bun și apreciere nu poate să întârzie.

Apare de două ori pe lună sub îngrijirea unui comitet de redacție în frunte cu d-l Ioan Moldoveanu revizorul județului. Abonamentul pe un an Lei 240.

Dorind noiei publicațiuni surori viață îndelungată și energia trebuincioasă, pentru a putea servi cu deplin succes cauza mare și frumoasă, căreia s'a dedicat, cerem, ca aprecierile și laudele exprimate în coloanele ei la adresa persoanelor de orice rang și categorie, puțin justificate, să nu formeze un program de activitate, care nu poate fi compatibil cu o publicațiune serioasă.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai „Băncii Învățătorilor“ S. A. Cluj se convoacă la

ADUNAREA GENERALĂ ORDINARĂ

care se va ține la 21 Martie 1926 în Cluj, Piața Ștefan cel Mare No. 5. cu următoarea

ORDINE DE ZI :

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Numirea unui notar și alegerea alor 2 verificatori și scrutinători.
3. Raportul Consiliului de administrație și al Comisiei de cenzori.
4. Stabilirea bilanțului pe anul 1925 și votarea absolutorului Consiliului de administrație și Comisiei de cenzori.
5. Distribuirea profitului net.
6. Alegerea alor 5 membrii în Consiliului de administrație și a unui membru în Comisia de cenzori.
7. Fixarea mărcilor de prezență pe anul 1925.
8. Eventuale propuneri conform Statutelor.
9. Inchiderea adunării.

În cazul, că nu vor fi prezentate voturile cerute de alin. 1. din Art. 15. al Statutelor, prin aceasta se convoacă o nouă adunare generală pe ziua de 28 Martie 1926 la orele 3 p. m. în localul societății din Cluj, Piața Ștefan cel Mare No. 5 cu aceiaș ordine de zi, când în baza Art. 15. alin. 2 din Statutele societății se vor aduce hotărâri valide fără considerare la numărul acționarilor și voturilor prezente.

Cluj, la 20 Ianuarie 1926.

Consiliul de administrație.

Raportul Consiliului de Administrație.

Onorată Adunare Generală!

Banca Învățătorilor, Societatea noastră de mult visată își ține cu acest prilej, a cincea adunare generală. Ne-am întrunit a cincea oară, ca precum în trecut, așa și de data aceasta, să facem o privire retrospectivă să analizăm și să apreciem activitatea, și rezultatele, ce au fost atinse de aceasta instituție învățătorească în cursul anului 1925. Socotim că este ocaziunea cea mai prielnică să constatăm și să ne întărim în convingere și de data aceasta, despre un fapt, confirmat în atâtea rânduri în cursul străduințelor învățătorești, că prin perseveranță și bună înțelegere, învățătorii vor putea întruchipa și duce la bun sfârșit orice idee, orice lucru, ce chiar spec atorului obiectiv i s'ar părea peste puterile și competențele acestei tagme.

Ce a fost Banca Învățătorilor înainte de aceasta cu cinci ani? Răspundem, o idee infiripată în creerul câtorva învățători, cari raționau, că trudă învățătorimei de a face ca rostul ei în societate să fie apreciat, trebuie să se bazeze și pe o organizație economică. Ideia alimentată zi de zi, de necesitatea înființării unui modest început de instituțiune financiară învățătorească a căpătat aripi, s'a sălășluit în sufletele mai multora și în cercuri tot mai largi. Din aceasta idee într'o bună zi a răsărit ceva. A răsărit sămânța realității de azi. Aceasta realitate a făcut să ne adunăm azi pentru a cunoște cărarea pe care a apucat și desvoltarea la care a ajuns.

Domnilor acționari! După cinci ani de zile, dela data la care ideea a luat ființă, cu conștiința liniștită constatăm, că în prezent avem de a face cu o instituție învățătorească bine consolidată. Avem o instituție, ce-și are cadrele și forțele bine sistemizate,

scopurile bine precizate și în stare totdeauna de a sprigini și servi interesele colective, ce răsar din unele probleme de ordin general pentru tagma noastră. În trecutul apropiat a fost dată dovada cea mai eclatantă de spriginul și serviciul ce -a prestat Banca Învățătorilor sub acest raport în interesul Asociației noastre, când cu ocaziunea răscumpărării imobilului din Cluj, Calea Victoriei Nr. 60, redat asociației prin hotărârea Inaltei Curte de Casație, a pus suma de 175.000— lei la dispoziția Asociației, ca să poată achita contravaloarea imobilului câștigat.

Banca Învățătorilor a ajuns astfel în situația de a-și putea exercita sub toate rapoartele rolul pentru care a fost concepută.

În acest raport general vom caracteriza în ce constă activitatea de pe un an a băncii. Credem inutil a mai înșiră greutățile cu cari a trebuit luptat în primul timp de înjghebare, apoi pas cu pas fazele prin cari a trecut banca până a ajuns în starea, ce i-a slujit de temelie în dezvoltarea activității desfășurate în cursul anului 1925. Acele lucruri au fost amintite cu altă ocaziune și era necesar să cuprindă o parte din cuprinsul rapoartelor ce au fost prezentate la adunările generale din trecut. De data aceasta menționăm o singură constatare amintită în raportul din anul trecut, atunci fiind trecută în revistă gestiunea anului 1924. Prin muncă și sârguință toate pedecile începutului au fost delăturate și cu 1 Ianuarie 1924 Banca Învățătorilor a putut să-și înceapă și ea o activitate de bancă propriu zisă.

Cu finea anului 1924 activitatea de bancă propriu zisă a fost pe deplin consolidată.

Pe această bază solidă se continuă, se întărește și să măresc toate operațiunile Băncii Învățătorilor din anul 1925. Rezultatele dela finea anului ne evidențiază pe deplin măsura în care au crescut în toate direcțiile forțele Băncii. Operațiunile de bancă au trecut peste indoitul anului trecut. În special trebuie să relevăm numărul mărit de împrumuturi, care a crescut dela 1,638.500— lei, la 5,137.675— lei, iar depunerile au crescut dela 1,842.277.71 lei, la 4,609.456.75 lei, dovadă că publicul apreciază munca cinstită ce se depune și ne onorează cu încredere tot mai mare.

Aici am fi nedrepti față de noi, dacă n'am aminti că la Secția librăriei operațiunile au crescut cu 100% și cu toată criza de numerar, noi numai am progresat. Aici și-au făcut datoria atât cei din Cluj, cât și cei din provincie și e o mândrie pentru întreaga tagmă dăscălească, când Vă aducem la cunoștință, că în anul trecut, afară de vânzările per cassa în librărie, am mai efectuat comenzi la 2240 școli din provincie, ceea-ce putem dovedi cu copiile de pe facturile eliberate. Cons. liul de administrație, din profitul realizat la librărie cu plăcere a împărțit 15 ajutoare a 1000— lei la 15 fii de învățători cari cercetează o școală secundară într-o altă localitate de cât aceia, unde locuiesc părinții lor.

Ca să evidențăm mai bine progresul avut în anul trecut, lăsăm să urmeze cifrele bilanțului din anul 1924 și 1925:

Active:

	1924	1925
Numerar în cassa	Lei 77.326.—	Lei 245.619.75
Scont	" 1,638.500.—	" 5,137.675.—
Conturi curente	" 666.641.—	" 854.186.01
Efecte	" 83.500.—	" 103.800.—
Div. cont. debitoare	" 48.922.60	" 7.273.—
Mobilier	" 146.000.—	" 160.200.—
Efectele fond. rez.	" 15.500.—	—.—
Efectele fond. librăriei	" 35.000.—	—.—
Efectele fond. de pnz.	" 8.000.—	—.—
<i>Secția librăriei:</i>		
Marfă în librărie: a) proprie	" 765.522.55	" 599.922.—
b) comision	" —.—	" 399.970.—
Debitori	" —.—	" 88.556.50
Ramb. neincasate încă dela postă	" —.—	" 66.508.—
Edituri	" —.—	" 9.330.50
Total:	Lei 3,484.912.15	Lei 7,673.041.26

Pasive:

	1924	1925
Capital	Lei 1,000.000.—	Lei 1,000.000.—
Fond de rez.	" 20.579.—	" 27.500.—
Fondul librăriei	" 37.000.—	" 41.000.—
Fond pentru tipografie	" 4.921.—	" 8.000.—
Fond pentru local	" 1.000.—	" 2.000.—
Fond de penzie	" 20.597.—	" 33.000.—
Depuneri	" 1,842.277.71	" 4,609.456.75
Reescont	" 173.000.—	" 968.000.—
Div. neridicată	" —.—	" 38.540.—
Depozite de casa	" 22.715.—	" 129.937.05
Interese transit. anticip.	" 25.940.—	" 87.650.—
<i>Secția librăriei:</i>		
Cărți în comision	" —.—	" 402.977.89
Div. creditori	" 229.212.37	" 178.415.47
Profit net	" 107.670.07	" 146.564.10
Total:	Lei 3,484.912.15	Lei 7,673.041.26

Aceste cifre comparându-le, se va putea convinge ori cine de sporul avut în anul 1925, spor care servește spre fala băncii D-Vs.

Aici ținem să amintim că la active nu s'au socotit interese, restante, interese anticipate la reescont și nu s'au luat în considerare nici interesele ce ne compet pe 1925 după efecte.

La contul profit și Pierdere avem la venite Lei 1,693.280.40 iar la cheltueli Lei 1,546.716.31, rezultând un profit net de Lei 146.564.10 pe care îl aflăm de foarte multumitor, mai ales având în vedere și marea criză de numerar prin care am trecut în ultimele trei luni a anului 1925.

Nu voim să uităm nici sucursalele noastre, cari ne-au ajutat foarte mult și care se desvoltă în mod îmbucurător. În special noua Sucursală din Agnita a luat un avânt foarte mare.

Onorată Adunare Generală :

În urma celor amintite Vă rugăm să binevoiți :

a) După ce ați ascultat și raportul Comisiei de cenzori să fixați Conturile bilanț și Profit și Pierdere în sumele compuse de Consiliul de administrație de acord cu comisia de cenzori.

b) Profitul net de Lei 146.564.10 să-l repartizați conform prevederilor Art. 34 din statute și anume :

Prin dividendă acționarilor	Lei	50.000.—
Tantiemă Consiliului de administrație	"	14.656.41
Tantiemă Directorului general	"	5 862.56
Tantiemă Comisiei de cenzori	"	2.931.28
Tantiemă Funcționarilor	"	11.725.13
Supra dividendă acționarilor	"	50.000.—
Fondului de rezervă	"	1.138.87
Fondului de pensie al funcționarilor	"	1.138.87
Fondului pt. tipografie	"	1.138.87
Fondului pentru local de bancă	"	1.138.87
Subvenții Instituțiilor învățătorești, conform hotărârii Consiliului de adm.	"	5.694.35
La dispoziția Consiliului de adm.	"	1.138.89
Total		Lei 146.564.10

Primind propunerea aceasta cuponul anului 1925 se va rescumpăra cu 25— lei netto, fiind noi de părerea, ca darea să o plătească societatea. Plata cuponului va începe la 15 April a. c.

c) A da descărcarea cuvenită Consiliului de administrație și Comisiei de cenzori pentru gestiunea anului 1925.

d) A complecta Consiliul de administrație pe timp de patru ani fie prin realegerea membrilor sorțiți; Ioachim Pop, Dimitrie Hancu, Gheorghe Stelea și Andrei Pora fie prin alegerea altora, a complecta locul devenit vacant prin moartea regretatului Dr. Gheorghe Vilt și în comisia de cenzori locul devenit vacant prin sorțirea D-lui Iosif Albon.

e) A fixă mărcile de prezență și spesele de călătorie pentru membrii Consiliului de administrație și Comisiei de cenzori pe anul 1926 și

f) A luă acest raport la cunștiință cu aprobare.

Cluj, la 29. Ianuarie 1926.

Consiliul de administrație.

Raportul Comisiei de cenzori.

Onorată Adunare Generală!

Avem onoare a Vă raporta, că am examinat registrele principale și auxiliare ale Băncii Invățătorilor S. A. Cluj și am aflat că acelea sunt conduse cu conștiințiozitate și încheiate corect. Am examinat Bilanțul anului 1925 și Contul Profit și Pierdere pe care l'am aflat corect și în consonanță cu registrele societății.

Am cercetat și ne-am convins, că activele arătate de sunt față și în consonanță cu registrele de contabilitate și induse în inventar.

Referitor la împărțirea profitului de Lei 146.564.10 ne alăturăm propunerii Consiliului de administrație, pe care o recomandăm spre primire.

Vă rugăm deci a primi Bilanțul anului 1925 și a da absolutul Consiliului de administrație și Comisiei de cenzori pentru gestiunea anului espiat.

Cluj, la 3 Februarie 1926.

Iosif Albon

președinte, expert contabil.

Vasile Bucur
expert contabil

Basil Poruțu

Ioan Pescariu

Vasile Chintoanu

„BANCA INVĂȚĂTO

Active

CONTUL BILANȚ INCHEIAT

	Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b
Numerar în casă			245619	75				
Scout			5137675	—				
Conturi Curențe			854186	01				
Efecte			103800	—				
Div. conturi debitoare			7273	—				
Mobilier după amortiz.			160200	—	6508753	76		
<i>Secția Librăriei :</i>								
Marfă în librăriei :								
a) proprie 599922								
b) în comision 399970	999.892	—						
c) ramburse neîncas.	66.508	50	1066400	50				
Debitori			88556	50				
Edituri			9330	50	1164287	50	7673041	26
							7673041	26

Cheltueli

CONTUL PROFIT

	Lei	b	Lei	b
Interese după depuneri	457993	59		
Interese reescont	300882	71		
Salare	294000	—		
Jetoane	11640	—		
Chirie	41471	50		
Contribuțiuni	135076	—		
Amortizări	17800	—		
Cheltueli generale	246942	—		
Porto	40910	50	1546716	30
Profit net			146564	10
			1693280	40

Ioan C. Căprariu
Director, expert-contabil

Cluj, la 31

CONSILIUL DE

Andrei Pora,
președinteTraian Șuteu,
v. președinteAnton Domide,
v. președinte

P. Bura,

Gavril Almășan,

Dr. Vasile Dancu,

Al. Filimon,

Dimitrie

Verificat și

Cluj, la 3^e Fe-

COMISIA

Basil

Iosif Albon
președinte exp. contabil

Vasile Bucur
expert contabil

RILOR S. A. CLUJ

LA 31 DECEMVRIE 1925

Pasive

	Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b
Capital societar		—	1000000	—				
Fond de rezervă	27500	—		—				
Fond pt. local de bancă	2000	—		—				
Fondul librăriei	41000	—		—				
Fondul tipografiei	8000	—	78500	—				
Fondul de pensie al funcționarilor			33000	—				
Depuneri spre fructific Reescont			4609456	75				
Depozite de casă			968000	—				
Dividendă neridicată			129937	05				
Interese anticipate			38540	—	6945083	80		
Interese anticipate			87650	—				
<i>Secția Librăriei:</i>								
Cărți în comision			402977	89				
Diverși creditori			178415	47	581393	36	7526477	16
Profit net							146564	10
							7673041	26

ȘI PIERDERE

Venite

	Lei	b	Lei	b	Lei	b
Profit transpus					184	20
Interese:						
dela scont	317730	75				
dela conturi crt.	266494	05	584224	80		
Provizțiuni			988816	93		
Venit dela Librărie			120054	47	1693280	40
					1693280	40

Decembrie 1925.

Victor R. Iepurean
procurist contabil autorizat

ADMINISTRAȚIE

Gheorghe Oltean

Mihail Hurducaciu,

Iacob Boieriu,

Hancu,

Gheorghe Stelea

Ioachim Pop,

Gheorghe Prodan

aflat în ordine.

februarie 1926.

DE CENZORI:

Poruțiu,

Vasile Chintoan,

Ioan Pescariu.

Posta Redacția și Administrația.

A. S. dir., Viștea de jos. Nu datorați pe trecut.

I. B., Mihail. Abonamentul achitat pe 1925. Mulțumite.

O. C., București, str. C. Nache 70. Aveți restanță pe 1925 Lei 120. Rugăm trimiterea.

Ernestina G. Tornea, Arad. Nu restați, am sistat expedarea la adresa veche.

A. R., Rudăria. Despre celea comunicate am luat act.

Școală primară de stat, Cerghidul-Mare. Intru cât abonatul e școala primară, abonamentul se va achita din bugetul școlii.

Dir. școlii prim., Cojocna. Adresei D-voastre No. 102—1925 vă răspundem. Toți cei notați de D-voastră, sunt în restanță pe an. 1925 cu câte 120 Lei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Iubite Coleg! Nu neglija achitarea abonamentului de 120 Lei, ci achita la timp acești bani, că sprijinind revista Asociațiunii noastre „Învățătorul” ocrotești și aperi cele mai vi-tale interese învățătoarești. Nimemi nu ne poate ajuta decât noi înșine. „Mântuirea prin noi înșine.”

Cei ce doresc răspunsuri prin scrisori sunt rugați, să alătoreze mărcile trebuincioase pentru răspuns, alfel nu se rezolvă.

Aducem la cunoștința d-lor abonați, cari ne trimit abonamentele cu mandat postal, că chitanțele oficiului postal sunt acte justificativă și numai primesc alte confirmări.

Comitetul de redacție:REDACTOR:
ANDREI PORASECRETAR:
GAVRIL ALMĂȘIANADMINISTRATOR:
EM. EREMIEMEMBRII:
GAVRIL BOCHIȘ
IACOB BOIERIU
ANTON DOMIDECONST. IENCICA
VICTOR LAZĂR
TRAIAN ȘUTEU**Cuprinsul :**

Aplicarea legii învățământului primar . . .	Constantin Iencica
Lămuriri în chestiunea sanatoriilor pentru învățători	Traian Șuteu
Rostul Asociației și roadele care ni le-a dat Sporul din 1926	a.
„Astra” din Sibiu	A. Pora.
Dramatizarea ca mijloc de intuiție	Traian Florian
Învățătorii din Ardeal și examenele de definitiv	
Numirea inspectorilor și revizorilor școlari	
Obligativitatea învățământului	Petru Petringenar
Cronică — Cărți, Reviste — Posta Redacția și Administrația.	

Abonamentul anual . . 120 Lei

Un număr 12 „

Apare lunar

cu excepția lunilor de vacanță

Redacționale :

Manuscrisele și schimbul sunt a se trimite
la adresa „**Casa Învățătorilor**” Cluj.

*

Manuscrisele nepublicabile nu se înapoiază.

*

Autorii, cari voiesc să li se anunțe apariția publica-
țiilor, sunt rugați a trimite câte un exemplar.

*

On. abonați sunt rugați a ne comunica adresa exactă
și completă pe verso cuponului dela mandatul po-
stal, împreună cu numărul de expediție de pe adresă.

*

Abonamentul începe dela No. 1 și se
face numai pe un an, plătindu-se înainte.